

ÚJ KÖR-KÉP

AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG LAPJA

2006. IV. NEGYEDÉV

XVIII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

A TARTALOMBÓL

ÁTADTÁK A FELÚJÍTOTT
VÉDTŐLTÉST TOKAJNÁL

KITÜNTETÉS
OKTÓBER 23. ALKALMÁBÓL

AUTÓMENTES NAP

TOVÁBB JAVULT
A SZINVA VÍZMINŐSÉGE

**MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK
KELLEMEK KARÁCSONYI ÜNNEPEKET ÉS
SIKEREKBE GAZDAG BOLDOG ÚJ ÉVET!**

FELÚJÍTOTTÁK AZ ÁRVÍZVÉDELMI TÖLTÉST TOKAJNÁL

AZ UTÓBBI ÉVEK REKORD-ÁRVIZEI AZT MUTATJÁK, HOGY MEGVÁLTOZNI LÁTSZIK AZ ÁRADÁSOK TERMÉSZETE. AZ ÁRVÍZ ELLENI TEVÉKENYSÉGET NAGY ERŐKEL, DE RUGALMASAN, RENDSZERBEN KELL VÉGEZNI. A TERVEKET – ÉS AZ A VÁSÁRHELYI TERV TOVÁBBFEJLESZTÉSÉRE IS IGAZ – A TERMÉSZETRE FIGYELVE, A VÁLTOZÁSOKHOZ IGAZÍTVA KELL ÁTGONDOLNI A TELJES TISZA-SZAKASZON – KEZDTE BESZÉDÉT DR. PERSÁNYI MIKLÓS KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTER NOVEMBER 23-ÁN TOKAJBAN, AMIKOR ÜNNEPÉLYESEN ÁTADTA A MINTEGY FÉL MILLIÁRD FORINT KÖLTSÉGGEL FELÚJÍTOTT, 1 KM HOSSZÚSÁGÚ JOBB PARTI TISZA ÁRVÉDELMI TÖLTÉSÉT.

A tokaji töltés az idén tavasszal egy több szempontból is rendkívülinek nevezhető árvíz során veszítette el a védelmi képességét. Ez az ideai árvíz nagyon magasan tetőzött: a Tokajnál április 8-án mért legmagasabb vízszint 892 cm volt, megközelítette az eddigi legnagyobb, 2000. áprilisában mért 928 cm-es vízállást. Az árhullám magas vízállással és hosszú ideig tetőzött. De ezt az itteniek nálam jobban tudják, hogy a tetőzés Tokajnál 50 hosszú órán keresztül tette próbára a védekezőket.

A tetőzés után 17 napig maradt fenn a III. fokú készültség. Nem csoda, ha a víz úgy meggyötörte a töltést, hogy az a védelmi képességét elvesztette, a mentett oldali területen levő házak udvarát a töltés alatt átszivárgó fakadóvizek borították el, a lakóépületek közvetlen veszélynek voltak kitéve. Ötvenezer homokzsák, a harmincezer köbméter homok és az emberek áldozatos munkája mentette meg a várost a közvetlen veszélytől – idézte fel a miniszter az áprilisi eseményeket.

Ez a Tisza jobb parti töltésrendszer kilenc településen 17 000 ember életét és vagyonbiztonságát szolgálja. Ha árad a Tisza, a házak mellett vasút között egyaránt veszélybe kerül. A tokajiak így mindaddig nem lehettek teljes biztonságban a Tiszától, míg a töltés vissza nem nyerte – sőt, meg nem többszörözte – erejét, állóképességét.”

A miniszter beszédében arról is tájékoztatott, hogy a Vásárhelyi terv keretében Tokaj mellett a Tisza középső és az alsó szakaszán összesen 22 helyen folyt vagy folyik munka. A tokaji mellett a Tisza mentén 64,7 km-es töltéshosszon végeztek töltéssépítést, közel 18 milliárd forint értékű beruházás valósult meg költségvetési forrásból. Mára valamennyi

nyí tavasszal sérült töltés visszanyerte eredeti, vagy annál jobb védképességét.

Emlékeztetett: két nagy folyónk, a Duna és a Tisza rendkívüli árhullámokkal vonult le tavasszal. A vízügyi szakemberek egy új árvízi sajátosságra figyeltek fel, legalábbis a tiszai árvíz esetében, mégpedig a Tisza hidrológiai önállóságának, függetlenségének a megszűnésére. Példa erre, hogy a számítások szerint az április 3-i vásárosnaményi tetőzésnek 6-án kellett volna Tokajba érkeznie, ez azonban nem következett be. Az oka elsősorban a Bodrog tartósan elhúzódozó áradó vize volt. A Körösök és a Maros tartós árvizei a magas Duna vízállással együtt tovább gyengítették a Tisza hidrológiai függetlenségét.

Összeadódtak tehát bizonyos jelenségek, amelyek arra hívják fel a figyelmet, hogy az árvizek természetesen változik, a természet olyan „tüneteket” produkál, amelyek a sokéves tapasztalatoktól és gyakorlattól

Dr. Persányi Miklós miniszter, dr. Pados Imre igazgató és Májner János polgármester társaságában átadja a töltést

Mentett oldali töltés homokzsákos megtámasztása az áprilisi árvíz idején

Utolsó tisztítások a felújított védtöltésen

Kerékpáros miniszteri szemle az újjáépült töltésen

eltérő válaszokat kíván. Ma már az év bármely szakában várható árvíz kialakulása.

A miniszter azt is megállapította, hogy: a Tiszavölgy árvízvédelmi rendszere jelenlegi állapotában nem elégíti ki a térség fejlesztéséhez szükséges biztonsági követelményeket. Az árvízi biztonság érdekében szükségessé vált a párhuzamosan futó programok összehangolása, a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztésének kiegészítése a meglévő árvízvédelmi létesítmények fejlesztési programjával. Ez a munka számol emellett a tiszai nagyvízi meder vízszállító-képességének javításával, és összesen másfélmilliárd köbméternyi térfogatú árapasztó tározó rendszer kiépítésével.

A Vásárhelyi-terv továbbfejlesztésének ütemezését a szakmai tartalom változása alapján kell újragondolni, ami természetesen nem független a források érkezésének az ütemétől. Így a források szempontjából is kulcsfontosságú az előkészített beruházások folyamatossága, a további fokozatos előkészítése, hogy alkalmazkodni tudjunk az Új Magyarország Fej-

lesztési Tervében szereplő Környezetvédelmi Operatív Program árvízvédelmi célú fejlesztési lehetőségeihez, és az Unió költségvetési ütemeihez igazodva – mondta befejezésül a miniszter.

Dr. Pados Imre az Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság vezetője arról számolt be, hogy a Tisza jobb parti árvízvédelmi fővédvonal 43+610 és 44+433 fkm szelvényei között – Tokaj város belterületi szakaszán – az elégtelen töltésméret, a töltés altalajának nem megfelelő állapota miatt, valamint a belterületi lakóépületek közvetlen közelsége miatt, az idei március-áprilisban levonult árhullám idején már harmadik alkalommal volt szükség a fővédvonal mentett oldali megtámasztására.

Az árvízvédekezés ideje alatti azonnali beavatkozás az esetleges töltésszakadás megelőzése érdekében a tokaji városrész emberi élet és vagyonvédelme,

az árvízvédelmi biztonság ideiglenes megteremtése érdekében történt.

A töltés mentett oldali szivárgó rendszerének az a szerepe, hogy az átázott töltésen keresztül a szivárgó vizeket elvezesse. A töltés átázásából eredő talajmozgás és a folyamatos szivattyúzás együttes hatásának eredményeként a szivárgó rendszer aknáí először megrepedtek, majd megbillentek. A szivárgó rendszer csőhálózata megrepedezett, több helyen összeomlott.

Ez az esemény valójában használhatatlanná tette a töltés szükséges tartozékaként működő szivárgó rendszert.

Ennek hiányában egy következő árvíz esetén felelősséggel nem volt vállalható Tokaj város un. kistokaji városrészében lakó 2300 fő, valamint Tiszaladány és Tarcal települések védelme.

A védképesség azonnali helyreállításának szükségességét a rendkívüli nagy kockázati tényező indokolta, mivel az eddigi tapasztalatok szerint az év bármely szakában lehet újabb árvízre számítani, ami a tönkrement védvonal szakadása esetén Tokaj város egy részén kívül az említett települések elöntését eredményezhette volna.

A helyreállítási munkák keretében az érintett védvonalszakasz a mértékadó árvízszint + 1,30 méteres magassági biztonságra épült ki, 5,0 méteres koronaszélességgel, melyből a mértékadó árvízszint + 0,5 méteres magassági biztonság földtöltés épült, míg a további 0,8 méteres magassági biztonságot a mintegy 800 folyó méter hosszúságú vasbeton támfal biztosítja. A földtöltés és talaj vízzáróságának helyreállításához a vízdalon agyagék, illetve agyagaplan került beépítésre. A töltéskoronán való közlekedés biztosítása érdekében 2500 m²

Töltéskoronaburkolat és 2250 m² sétány helyreállítására került sor.

Elmondta még, hogy több mint 31.000 m³ földmunkát, 804 m³ vasbeton támfal építést, 13.500 m² humusztérítést, 2.500 m² térburkolat és 2.250 m² sétányburkolat építést, 850 m³ C 30 minőségű beton és 82 tonna betonacél beépítését végezték el a kivitelezők.

KITÜNTETÉS OKTÓBER 23. ALKALMÁBÓL

PERSÁNYI MIKLÓS KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTER MINISZTERI ELISMERŐ OKLEVELETET ADOTT ÁT A KÖRNYEZETVÉDELMI TERÜLETÉN VÉGZETT KIEMELKEDŐ MUNKA ELISMERÉSEKÉNT A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM OKTÓBER 23. ALKALMÁBÓL RENDEZETT ÜNNEPSÉGEN.

Miniszteri Elismerő Oklevelet vehetett át a minisztertől többek között Pónya Ferenc, felügyelőségünk vízvédelmi osztályának munkatársa, a felszín alatti vizek vízvédelemének területén - különösen a Nemzeti Kármentesítési Program ill. a környezeti kármentesítések terén- végzett kiemelkedő szakmai tevékenysége alapján.

Pónya Ferenc 1992-től dolgozik a Felügyelőség Vízvédelmi Osztályán. Munkáját nagy szakmai hozzáértéssel, hatékonyan, példamutatóan végzi. A Felügyelőség speciális feladatainak koordinálását, mint például a FAVI és más szakrendszerek felülvizsgálata, harmonizálása, a felügyeleti szerv által átadott szakértői tevékenység magas színvonalon, nagy szaktudással végzi. Munkáját a megbízhatóság, a jó elemző és probléma megoldó képesség, valamint a környezetvédelem iránti elkötelezettség jellemzi.

A kitüntetettnek szívóbbal gratulálunk.

Pónya Ferenc átveszi a kitüntetést a minisztertől

HATÓSÁGI ÉS SZAKIGAZGATÁSI FELADATOK A RÉGIÓ KÖRNYEZETI ÁLLAPOTÁNAK MEGŐRZÉSÉBEN ÉS JAVÍTÁSÁBAN

PINTÉR ISTVÁN IGAZGATÓ

A HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉG FEJLŐDÉSE

A magyar társadalom a XX. sz. második felében, a 70-es években kezdett el komolyan aggódni a környezeti elemek nagyfokú szennyezése miatt. Ez a törvény előkészítés felgyorsulásához vezetett és megszületett az emberi környezet védelméről szóló 1976. évi II. törvény.

A környezetvédelem területei ekkor még különböző hivatalok felelősségi körébe tartoztak. Egyrészt az 1979-ben létrehozott Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal (OKTH) 7 területi szerve látott el környezet- és természetvédelmi feladatokat. Másrészt az Országos Vízügyi Hivatal (OVH) és területi szervezeteinek is voltak környezetvédelmi feladatai. Bizonyos környezetvédelmi feladatokat a megyei és települési tanácsok is elláttak.

A környezetvédelem egyes szakterületei több évtizedes szakmai múltra tekintenek vissza:

- Az Építési és Városfejlesztési Minisztérium egy 1973-ban hozott kormánydöntés alapján felhatalmazást kapott, hogy hozza létre a levegőtisztaság-védelem jogi alapjait. Megalkották a 11/1973. (IV. 18.) ÉVM rendeletet és az Építésügyi Minőségellenőrző Intézetben (ÉMI) létrehoztak egy levegőtisztaság-védelmi mérőcsoportot az ipari emissziók mérésére.
- 1979-ben létrejött az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal (OKTH), a mérőhálózat az ÉMI-ből kivált, és mint az OKTH Levegőtisztaság-védelmi Intézete működött tovább. 1981-ben a tevékenységi terület bővítése után létrehozták a Környezetvédelmi Intézetet. Az OKTH-ban az 56/1981. MT rendelet alapján a veszélyes hulladékgazdálkodás, majd a 12/1983. MT rendelet alapján a zaj- és rezgésvédelem, később pedig a természetvédelemmel kapcsolatos hatósági tevékenység alapjai is lerakásra kerültek.
- A felügyelőség harmadik elődszervezete az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság volt. A vízügyi igazgatóságok 1954-ben alakultak. A Vízügyi Felügyeletet a 31/1962. OVF utasítás alapján hozták létre, feladata elsősorban a felszíni vizek vízminőségének vizsgálata, a szennyező források ellenőrzése volt. 1988-ban az OKTH Észak-magyarországi Felügyelősége, a Környezetvédelmi Intézet Miskolci Mérőállomása és az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság összevonásával létre jött az ÉKÖVÍZIG. A Vízügyi Igazgatóság Vízügyi Laboratóriumából és az OKTH Levegőtisztaság-védelmi Mérőcsoportjából kialakult egy komplex mérőszolgálat. Két évvel később a környezetvédelem és a vízügy szétválasztását követően ismét két önálló szervezet jött létre.

A KÖRNYEZETVÉDELMI HATÓSÁG MEGALKALÁSÁTÓL AZ EGYSÉGES ZÖLDHATÓSÁGIG

1990-ben az 1/1990. (XI. 13.) KTM rendelet a vízgyűjtő területekhez rendelt létrehozta az ország területén a 12 környezetvédelmi felügyelőséget, melyek első fokú hatósági jogkört gyakoroltak a helyhez kötött légszennyező források, a vízminőségvédelem, zaj- és rezgés elleni védelem, valamint a veszélyes hulladékok káros hatásai elleni védelem tekintetében. A laboratóriumokkal felszerelt szervezetek feladatát elsősorban a jogszabályok betartásának ellenőrzésében, a környezet állapotának monitorozásában, a regionális információs rendszerek működtetésében, együttműködve más hatóságokkal a környezetvédelmi fejlesztések és beruházások összehangolásában és engedélyezésében határozták meg. Az Észak-magyarországi Környezetvédelmi Felügyelőség működése 3 megyére kiterjedően 461 települési önkormányzat területét érinti.

A 90-es évektől kezdődően számos a környezetvédelemmel kapcsolatos jogszabály lépett életbe, melyek közül a legjelentősebb a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, mely átfogó jogi keretet ad és a preventív környezetvédelemre helyezi a hangsúlyt.

2003 végéig befejeződött az EU jogharmonizáció, az uniós környezetvédelmi jogszabályok hazai jogrendbe illesztése. Alig több mint két év alatt a vízügy, levegőtisztaság-védelmet, zajvédelmet, hulladékgazdálkodást érintő jogszabályok egész sorát alkották meg, köztük a hulladékgazdálkodási törvényt és jelentős számú végrehajtási rendeletet.

Tárcsintén 2002-ben megtörtént a környezetvédelem és a vízügy integrációja. Az átszervezési folyamatban 2005. január 1-jével létrehozták az egységes „zöld” hatóságokat, melyek az addig szakterületenként külön-külön tevékenykedő környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint vízügyi hatósági feladatokat ellátó szervezeteket váltották fel.

2005. január 1-jével létrejött az Észak-magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség. A felügyelőség feladat és hatáskörét a 341/2004. (XII. 22.) Korm. rendelet határozza meg, gyakorolja a külön jogszabályban meghatározott elsőfokú környezetvédelmi, természetvédelmi, tájvédelmi és vízügyi hatósági, szakhatósági jogköröket. Hatósági jogkörében eljárva határozatot hoz (engedélyt, kötelezést ad ki, bírságot vet ki, határértéket állapít meg stb.), szakhatósági jogkörében eljárva közreműködik más hatóság eljárásában.

A 29/2004. (XII. 25.) Korm. rendelet határozza meg a felügyelőség illetékességi területét, ennek értelmében az illetékességi terület B.-A.-Z. Megye teljes közigazgatási területére, Heves megye nagy részére, továbbá Jász-Nagykun-Szolnok megyéből 3 településre terjed ki, nagysága cca. 10. 200 m².

VÍZGAZDÁLKODÁSI, VÍZMINŐSÉG-VÉDELMI SZAKTERÜLETI FELADATOK

A felügyelőség feladata elsőfokú hatósági jogkörben a felszíni és a felszín alatti vizek, mennyiségi és minőségi védelme, valamint a földtani közeg minőségi védelme, a védelem érdekében vízkészletekbe való beavatkozás esetén a követelmények meghatározása a vízügyi engedélyezési eljárás minden szakaszában.

A vízügyi engedélyezési tevékenység során a vízimunka elvégzéséhez, illetve a vízelétesítmény megépítéséhez, átalakításához és megszüntetéséhez vízügyi létesítési engedélyt, továbbá annak használatbavételéhez, üzemeltetéséhez, valamint minden vízhasználatához vízügyi üzemeltetési engedélyt ad ki.

A vízgazdálkodás területén a vízhasználatok és vízelétesítmények ellenőrzését – a vízügyi felügyeletet – a vízügyi hatóság hivatalból éves ellenőrzési terv, továbbá kérelem, megkeresés, vagy bejelentés (pl. panasz) alapján végzi.

A vízügyi és környezetvédelmi hatáskörök összevonásának egyik eredménye, hogy a vízhasználatok, vízelétesítmények ellenőrzése és a vizek (felszíni és felszín alatti vizek) védelme egy szervezeten belül valósul meg, tehát a mennyiségi és a minőségi védelem szempontjai egységes hatósági eljárás keretében juttathatók érvényre.

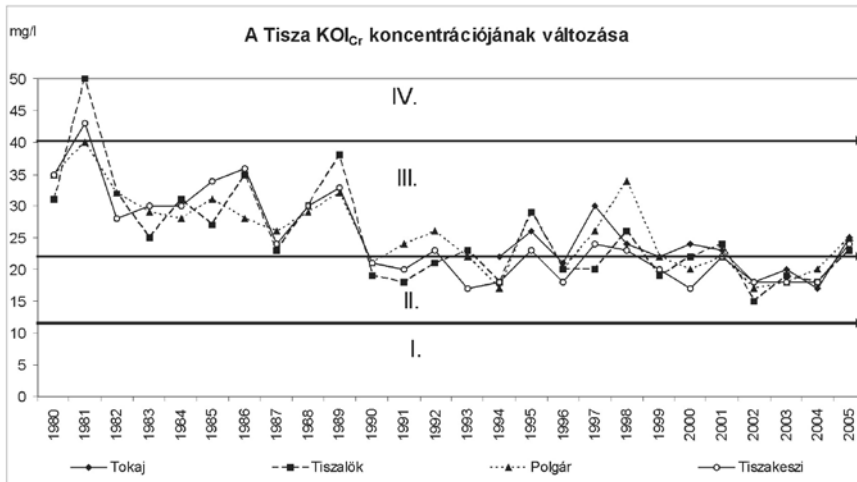
Felszíni- és felszín alatti vizek minősége

Felügyelőségünk illetékességi területén (2005. áprilisáig) 18 felszíni vízfolyás ellenőrzését végeztük 42 mintavételi szelvényben, heti, kétheti és havi gyakorisággal, továbbá 8 víztározó és bányató vizsgálatát évi 6 alkalommal. Ez több mint 1000 vízminta vizsgálatát, mintegy 30 000 analízist jelent. A mintavételt és vizsgálatokat a Felügyelőség akkreditált laboratóriuma végzi.

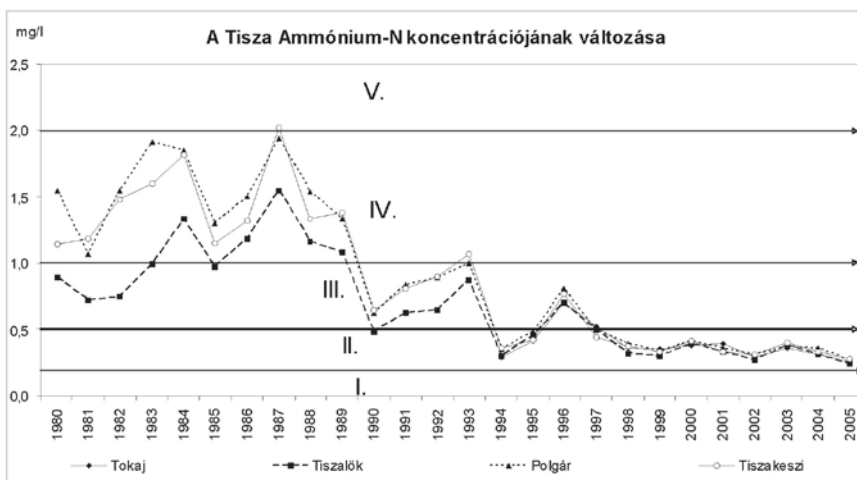
A törzshálózati mintavételi rendszer kijelölt vizsgálati pontjai mellett 2005. év tavaszától további 43 helyen került sor mintavételekre a Víz Keretirányelvben meghatározott feladatok megalapozása érdekében. A vizsgálatok célja az ökológiai állapot felmérése a kijelölt felszíni víztesteknél.

A vizsgálatok alapján általánosságban elmondható, hogy az elmúlt másfél évtizedben a legtöbb vízfolyás vízminősége javult. Ennek okát a szennyvízkibocsátás csökkenő mértékében és a környezetvédelmi szolgáltató (termelési és szennyvíztisztítási) technológiai fejlesztésekben kereshetjük. A Sajó vízminősége – mely évtizedeken keresztül rendkívül szennyezett volt – ma a jellemző komponensek tekintetében a tűrhető értéken belül marad.

A vízminőség-változást jól mutatja a Tisza folyó, mint az illetékességi területünkön lévő valamennyi vízfolyás befogadójának kémiai oxigén igény (KOICr) kifejezett szervesanyag tartalmának és ammónium ion (NH₄⁺) koncentrációjának grafikus ábrázolása 1980-2005.között (1-2. ábra)

1. ábra

2. ábra

Az ábrák jól szemléltetik, hogy az ipari üzemek szennyvíztisztítóinak megvalósulásával és a rendszerváltozást követő gazdasági átalakulással a terhelések 1989-től folyamatosan csökkentek.

Észak-Magyarország jelentős talajvíz, rétegvíz, karsztvíz és parti szűrészű vízkészlettel rendelkezik, mely ivó, ipari és mezőgazdasági célokot egyaránt szolgál. A talajvízkészlet minőségéről összességében elmondható, hogy magas nitrát tartalom, sótartalom és keménység jellemzi. A parti szűrészű vízkészlet minősége függ a felszíni vízfolyás mindenkori minőségétől. A rétegvíz készlet a legkevésbé érzékeny felszíni és felszín közeli szennyezésekre. Minősége jó, vízellátásra kiválóan alkalmas. A karsztvíz készlet minősége, mind az aggteleki, mind a büki karsztvíz esetében jónak mondható, térségünk ivóvíz ellátásában fontos szerepet játszik. Víztisztítási problémát időszakosan nagy csapadékokat követő szennyezőanyag beamosódás okozhat.

Felszíni- és felszín alatti vízminőségi célkitűzések

Az EU Víz Keretirányelv (VKI) új megközelítést, más szemléletet hozott a vízminőség védelemben. Az EU Víz Keretirányelv célkitűzései a felszíni vízkészletek tekintetében már nem egyedül és elsősorban a jó fizikai-kémiai állapot elérése és fenntartása, hanem a vizek jó ökológiai állapotának elérése, illetve az erősen módosított víztestek esetében a jó ökológiai potenciál szintjére jutás 2015-ig.

Ehhez szükséges volt a víztestek kijelölése, mely 2004 végéig megtörtént. 876 természetes, és 150 mesterséges vízfolyás-víztest, 100 természetes és

124 mesterséges tó-víztest került kijelölésre az ország területén. Illetékességi területünkön 131 természetes vízfolyás és 14 tó-víztest került kijelölésre.

A víztestek ökológiai állapot-felmérése 2005. évben kezdődött és 2006. év végéig fejlődik be. Az állapotot felvétel során a fizikai-kémiai vizsgálatok mellett 5 élőlény csoport (halfauna, makrofiton, fitoplankton, makroszkopikus gerinctelenek, fitobentosz) ökológiai állapota is meghatározásra kerül. Ezek alapján fogjuk a víztestek vízminőségének és biológiai állapotának nyomon követésére a felügyeleti monitoring rendszert kialakítani 2007-ben.

Az ökológiai állapot felvétel eredményei meghatározóak a kidolgozásra kerülő vízgyűjtő gazdálkodási tervek elkészítésénél.

Az EU Víz Keretirányelv célkitűzései a felszín alatti vízkészletek tekintetében azonosak a felszíni vizekkel. A VKI szerint 2015-re ugyanis el kell érni a jó ökológiai állapotot, vagy az erősen szennyezett módosított víztestek esetében a jó ökológiai potenciált.

A felszíni víztestekhez hasonlóan meghatározásra kerültek a felszín alatti víztestek is. Országos szinten 108 víztest, míg illetékességi területünkön 15 víztest került kijelölésre.

A víztestek állapotértékelésének meghatározására, illetve pontosítására 2006-ban került kialakításra országosan az EU Víz Keretirányelv szerinti felszín alatti vízminőségi monitoring rendszer, mely a korábban is működött monitoring rendszerek részbeni felhasználásával, s a keretirányelv célkitűzéseihez igazodó további új mintavételi helyek kialakításával valósult meg. Ennek keretében illetékességi terüle-

tünkön 62 kijelölt vizsgálati helyen végezzük a felszín alatti víztestek vízminőségének vizsgálatát.

Szennyvízelvezetés, tisztítás

Ma az egyik legsürgetőbb feladat a települési szennyvízcsatornázás, szennyvíztisztítás fejlesztése, különösen a vízvédelmi szempontból érzékeny területeken. Az EU csatlakozási tárgyalások során 2015-ig átmeneti mentességet (derogációt) kaptunk. Legkésőbb eddig az időpontig a 2000 lakosegyenérték-terhelést meghaladó agglomerációk területén meg kell oldani a települési szennyvizek közműves elvezetését és a szennyvizek biológiai tisztítását. Illetékességi területünkön a közműves ivóvíz-ellátottság 99, 1 %-os, ezzel szemben a közcsontra hálózatba bekötött lakások aránya nem haladja meg az 50 %-ot. *Ivóvízminőség javító program*

Az EU követelményeket magában foglaló, az ivóvíz minőségéről és az ellenőrzés rendjéről szóló, 47/2005. (III. 11.) Korm. rendelettel módosított 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet 6. számú melléklete szerint Felügyelőségünk illetékességi területén lévő 461 településből összesen 88 kötelezett ivóvízminőség-javításra, elsősorban a megengedettnél magasabb ammónia, vas, mangán vagy arzén tartalom miatt. 14 településen 2006. december 25-ig, további 74 településen pedig 2009. december 25-ig kell az előírt ivóvízminőség-javítást megvalósítani.

Heves megyében a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében közel 1,5 milliárd forintértékű beruházás nyomán 10 település mintegy 20 ezer lakója jut egészségesebb ivóvízhez. Hasonló ivóvízminőség-javító program indult B.-A.-Z. Megyében is, ahol 357-ből 72 településen nem megfelelő minőségű a víz. Most a 293 millió forintos uniós támogatással megvalósuló beruházás végén Harsány, Vatta és Csinse település ivóvíze lesz egészségesebb.

Környezeti kármentesítés

Illetékességi területünkön, azon belül elsősorban Borsod megyében a múlt örökségéért a korábban folytatott ipari tevékenységek átalakulásával jelentős környezeti szennyeződések maradtak vissza. Ózdon és térségében (Borsodnádásd), valamint Miskolcon a kohászati tevékenység, míg Tiszaujváros környékén a zagytárolók felszámolása tesz szükségessé környezeti kármentesítést, környezeti rehabilitációt. Ezeket és a további felmért területeket a területek rendezése, további fejlesztések számára történő alkalmazható tevékenység folytatása, mint előtűnk álló feladat akár milliárdos nagyságrendű költséggel is járhat.

2000. évben hatályba lépett a felszín alatti vizek védelméről szóló kormányrendelet. Ez jogalapot teremtett a helyi talaj és vízszennyezések feltárása, a feltárt szennyezések felszámolására vonatkozó intézkedésekre. Térségünkben évente mintegy 15 területen indul meg hatóságai kötelezés alapján a szennyezések feltárása. Jelenleg is 48 területen folynak a kármentesítések. Az elmúlt másfél évtizedben számos kármentesítés fejlődött be, ezek vízminőséget javító lokális hatása területenként már érzékelhető.

Vízminőségi kárelhárítás

A felszíni és a felszín alatti vizekre az egyik legnagyobb veszélyt az üzemzavarból, balesetből, gondatlanságból vagy természeti okok következtében kialakuló rendkívüli szennyezések jelentik. Még az utóbbi

években is évente átlagosan 6-8 esetben történik rendkívüli vízszennyeződés. Az ezekkel kapcsolatban intézkedés (helyszíni kivizsgálás, vízmintavételezés, laborvizsgálat, minősítés stb.) is jelentős feladatokat ró a Felügyelőrségre.

LEVEGŐTISZASÁG-VÉDELMI SZAKTERÜLETI FELADATOK

Az Európai Unió csatlakozásig a levegőtisztaság-védelem jogi szabályozása az 1986-ban kiadott MT rendelet alapján történt.

Az Európai Unió csatlakozás kapcsán sor került a levegőtisztaság-védelmi jogszabályok átdolgozására. A levegő védelmének egyes szabályairól szóló 21/2001 (II. 14) Kormányrendelet megszünteti a korábbi hatáskör megosztást az egyes hatóságok között, egységesen kezeli mind az emissziót, mind pedig az immissziót. Ezen kívül számos végrehajtásra vonatkozó rendelet került kiadásra, így a hulladék égetéséről, a sztratoszféri ózonvédelemről, a motorbenzin tárolásáról, a tüzelőberendezések hőteljesítményhez kötött kibocsátásáról, az illékony szerves vegyületek kibocsátásáról valamint a légszennyezettségi zónák kialakításáról szóló jogszabály.

A csatlakozást követően néhány területen moratóriumot kapott az ország az egyes határértékek betartására, melyek levegőtisztaság-védelmi területen az alábbiak:

- nagyüzemi berendezések kibocsátási határértékeinek betartása 2004. december 31-ig,
- hulladékégetők technológiai kibocsátási határértékeinek betartása 2005. június 30-ig,
- meglévő berendezésre a kibocsátási határérték betartása 2007. október 30-ig.

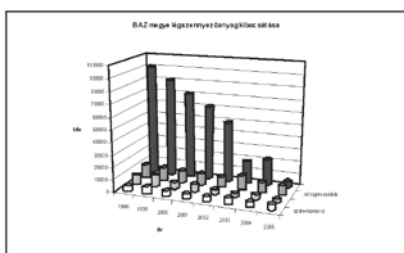
Emisszió

A Felügyelőrség illetékességi területe, ezen belül különösen B.-A.-Z. megye, az ország egyik legiparosítottabb területe, ahol szinte valamennyi iparág megtalálható.

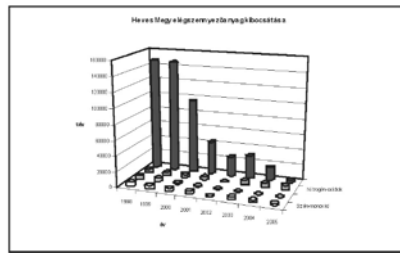
Az ipari üzemek jelentős része a Sajó-völgyi agglomerációban van. A koncentrált ipartelepítés következtében az ország korábban egyik legszennyezettebb levegőjű térsége alakult ki. Legkedvezőtlenebb helyzetben az Ózd - Sajószentpéter - Miskolc ipari tengely mentén elhelyezkedő települések voltak.

Az 3. és 4. számú diagramból jól látható, hogy az ipari kibocsátások Borsod és Heves megyében mára jelentősen lecsökkentek.

A szigorodó jogszabályi előírások miatt a nagyipari üzemek emissziójához viszonyítva mára már a közlekedésből és a lakossági fűtésből származó kibocsátások a meghatározók.

3. ábra BAZ megye ipari létesítményeinek légszennyezőanyag kibocsátása

4. ábra Heves megye ipari létesítményeinek légszennyezőanyag kibocsátása

Az ipari létesítményeknél a jogszabályi kötelezettségek betartása érdekében technológiai korszerűsítéseket végeztek, mely azt jelentette, hogy:

- a nagy tüzelőberendezéseknél tüzelőanyag váltást, technológiai-korszerűsítést hajtottak végre,
- a vegyipari és a kohászati üzemeknél utóégetők beépítésére ill. a leválasztó rendszer korszerűsítésére került sor,
- hulladékégetőknél rekonstrukciókat (utóégető, füstgáztisztító rendszer beépítés) hajtottak végre, melynek eredményeként teljesíteni tudják a határértékeket,
- folyamatos emisszió mérő rendszereket építettek ki a légtéri kibocsátások ellenőrzésére, a mért adatok regisztráltak és visszaellenőrizhetőek.

A jogszabályi kötelezettségeknek megfelelően a Felügyelőrség illetékességi területén jelenleg 15 telephelyen építettek be folyamatos emisszió mérőrendszert. Ezek az erőművek, a hulladékégetők, a cementgyár és kohászati üzemek. A felügyelőrségi elvárásoknak megfelelően több helyen online emissziós adatszolgáltatást valósítottak meg.

Ezen kívül a vegyipari üzemek egyes technológiai is rendelkeznek önellenőrzés céljából, jogszabályi kötelezettség nélkül folyamatos emisszió mérő rendszerrel.

Az illetékességi területünkön lévő nagyobb ipari létesítmények a jogszabályi megfelelés érdekében már az uniós csatlakozást megelőzően elkezdték, illetve tervezték a légszennyezést csökkentő környezetvédelmi beruházásokat, melynek eredményeként mindkét megyében jelentősen csökkent a szennyezőanyag kibocsátás.

Immisszió

A környezeti- és a települési levegő minőségét a Felügyelőrség Mérőközpontjának immissziós mérőcsoportja méri, illetve értékeli telepített monitorhálózat segítségével.

A Felügyelőrség az OLM (Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat) részeként 2002. évtől üzemelteti az immissziós mérőhálózatot, mely 11 monitor állomást, valamint a szakaszos mintavétellel ellátott RIV mérőpontokat (24 helyen) foglalja magába. Üledékes por mérése 62 helyen történik. Az üzemeltetés, karbantartás, az adatok fogadása és elővaldálása, valamint továbbítása az OLM-be a Felügyelőrség Mérőközpontjának feladata. A folyamatos monitor állomásokon meteorológiai adatok, PM10, CO, SO₂, NO_x, ózon, RIV mérőpontokon SO₂, NO₂ és üledékes por mérése történik. A validált mérési adatok az OLM-ből elérhetők. Az OLM-et alkotó mérőpontok területi elhelyezkedésének felülvizsgálata jelenleg folyik.

A levegőtisztaság-védelem területén az elmúlt 10 évben jelentős változás következett be. A leve-

gőminőség javulás meghatározóan az ipari üzemek rekonstrukcióinak, illetve a környezetvédelmi beruházásainak következménye.

A légszennyezettség helyzete kén-dioxid komponensre nézve az utóbbi években jelentős javulást mutat, a széntüzelésű erőművek egy része a korábban felhasznált tüzelőanyagok helyett alacsony kén-tartalmú import szén és/vagy biomassza tüzelésre tértek át. A Mátrai Erőmű ZRt. a kén-emisszió csökkentésére füstgáz-kéntelenítőt épített be, így teremtve meg a magas kén-tartalmú hazai szén felhasználhatóságát.

Az NO_x kibocsátásért elsősorban a közlekedés a felelős. A nagyvárosok csomópontjaiban, forgalmas közlekedési útvonal mentén határérték túllépés esetében növekedés okoz problémát. A NO_x koncentráció a többi megyéhez hasonló lassú növekedést mutat, ami egyenesen arányos a gépjárműszám növekedésével.

Az Európai Unió csatlakozást követően az immissziós határértékek felülvizsgálatára és szigorítására került sor. Így a mérési adatok kiértékelésekor figyelembe kell venni, hogy nem romlott a levegő minősége, hanem a viszonyítási értékek csökkentek.

A szállópor mintavételek adatai alapján a nagyvárosokban (Miskolc, Eger), és más településeken (Putnok) a PM10 koncentráció értékei a megengedett túllépések számát jelentősen meghaladják, mely helyenként közlekedésből, helyenként gyenge minőségű háztartási szén felhasználásból származik.

A miskolci Búza téri állomáson mért kiugró adatok, mint már az NO_x kibocsátások vizsgálatánál említettem, a forgalmas közlekedési csomópont közelségével magyarázható. Ez országos, sőt uniós jelenségnek tekinthető probléma, minden jelentős átmenő forgalommal rendelkező nagyvárosra jellemző. Az M30-as autópálya megépítése és átadása csökkentette Miskolc belvárosának átmenő forgalmát, de végleges megoldást, a Miskolc várost északra elkerülő út megépítése hozhat.

A kohászati tevékenység átalakulásával (Miskolc és Ózd) jelentősen csökkent a térség szénmonoxid szennyezettsége, de az acélművek porkibocsátása továbbra is számottevő.

ZAJ- ÉS REZGÉSVÉDELMI SZAKTERÜLETI FELADATOK

A környezeti zaj- és rezgésvédelem szabályozása kormányrendeleti szinten először 1983-ban jelent meg, amely többszöri módosítással ma is érvényes. Általánosságban jellemzője a rendeletnek, hogy valamennyi környezeti zajforrás tekintetében elsősorban a megelőzésre helyezi a hangsúlyt, az új létesítményekre tartalmaz részletes előírásokat, hiszen a műszaki tervezés folyamán lehet és kell biztosítani a követelmények teljesülését.

Ugyanakkor a szabályozás határérték centrikus, a zajterhelés növekedést nem diszkriminálja.

5. ábra Határérték túllépéssel érintett üzemek aránya az összes vizsgált üzemhez viszonyítva

A Felügyelőség a rendelet alapján zajkibocsátási határértéket ír elő kérelemre vagy hivatalból indított eljárás keretében, ill. határérték túllépés esetén - melynek megállapításához a szükséges mérések a Felügyelőség akkreditált laboratóriuma végzi el - szankcióként bírság kivetését alkalmazza. Kivizsgálja a hatáskörébe tartozó panaszokat, és szakhatósági jogkörében eljárva előírja az engedélyező hatóságok határozataiba foglalt zaj- és rezgésvédelmi követelményeket.

Az 1998 és 2005 közötti időszakban vizsgált üzemeknél a határérték túllépők száma folyamatosan csökken, míg 1999-ben a vizsgált üzemek több mint 40 %-ánál tapasztalunk határérték túllépést, addig 2005-ben ez az arány kevesebb, mint 20%. (5. ábra)

A rendszerváltás időszakában illetékességi területünkön az ipar leépülése volt a jellemző, a nagy termelő cégek (kohászat, gépgyártás) jelentős része megszűnt, ill. volumene csökkent. Kényszervállalkozások következtében növekedett a lakóterületekbe épült műhelyekben a kisipari, majd kereteiket túlnövő vállalkozások száma.

Az ipar szerkezetátalakulását követően megjelent új tevékenységek közül a bányászati (kavicsbányák, kőbányák, ásványbányák) kitermelés és szállítás zajhatása lett jelentős.

A közlekedés okozta zajterhelés is jelentősen növekedett az utóbbi évtizedben, egyrészt a gépkocsik számának, másrészt a nehéz gépjárműállomány számának és szállítási kapacitásának növekedésével. A teherszállítás a vasútról jelentős mértékben áttért a közútra.

Illetékességi területünkön halad az M3 autópálya, melynek Gyöngyös-Füzesabony közötti szakaszát 1998-ban adták át, majd megépült a Füzesabony utáni szakasza is Görbeházig. Az egyes szakaszok zajvédelmi problémáinak megoldása komoly hatóerő és szakmai feladatokat jelentett.

A lakosság az átmenő forgalom növekedését érzékeli, a zajcsökkentésre megoldást a települést elkerülő utak megépítése jelent. Ennek jó példája a már korábban megépült Mezőkövesdet elkerülő út, melynek eredményeképpen a város közlekedési zajterhelése nagymértékben csökkent. Azóta több elkerülő útszakasz is elkészült. A Miskolcot elkerülő út Felsőzsolca csomópontig már megépült, a 26-os útba átkötő szakasz megépítésével a teljes átmenő forgalom megszűnhet. A jelentős forgalmú útvonalakon további települést elkerülő szakasz megépítése szükséges.

Zajterhelés

A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 2002/49/EK irányelv, mely hazai jogrendünkben a 280/2004. (X. 24.) Korm. rendeletként lett adaptálva, számításon alapuló „stratégiai zajterképek” elkészítését írja elő, amelyek tükrözik a jelenlegi zajterhelési helyzetet, a lakossági érintettséget, a túllépések mértékét, alkalmasak a zajterhelési helyzet változásának bemutatására és megfelelő alapot képeznek a megoldást célzó „intézkedési tervek” számára.

Illetékességi területünkön a nagyforgalmú utak, vasutak zajterképét a GKM 2007. év közepére készíti el a fent említett kormányrendelet alapján. A zajterképek értékelése és jóváhagyása Felügyelőségünk hatásköre.

E feladat ellátását segíti elő, hogy a Környezetvédelmi és Infrastruktúra Operatív Program „Zajterhelés mérése” komponens pályázatán 2004. évben

nyert pénzből zajterkép-készítő szoftvert, számítógépet és zajmérő műszert vásároltunk, melyek segítségével közutak, vasutak és ipari üzemek zajterképe állítható elő. Illetékességi területünkön eddig 10 útszakasz zajterképét készítettük el.

HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI SZAKTERÜLETI FELADATOK

Magyarországon a hulladékokkal kapcsolatos szabályozás az 56/1981. (XI. 18.) MT rendelettel vette kezdetét. Ez a rendelet csak a veszélyes hulladékokra vonatkozó szabályokat rögzítette, nem terjedt ki a hatálya az egyéb (települési, ipari stb.), nem veszélyes hulladékokra. Hosszú ideig a hulladékok kezelését gyakorlatilag a lerakással, vagy égetéssel történő ártalmatlanítás jelentette. A hulladékok évente keletkező mennyiségének növekedése, hasznosításának alacsony foka, az Európai Unióhoz való csatlakozásból adódó jogközelítési kötelezettségek és a környezetvédelemmel, s így a hulladékgazdálkodással szemben egyre növekvő társadalmi elvárások szinte kikényszerítették a hulladékok átfogó, minden területre kiterjedő törvényi szintű szabályozását. Ennek eredményeképpen 2001. január 1-jével hatályba lépett a hulladékgazdálkodásról szóló törvény, majd ezután annak végrehajtási rendeletei, amelyek a hulladékkezelés átalakítását is megalapozták.

A törvény gyakorlatilag - a radioaktív hulladékok kivételével - minden hulladékra kiterjed, s számos feladatot ad a hulladékokkal kapcsolatos tevékenységek végzése, ellenőrzése, engedélyezése, tervezése terén egyaránt. Elsődlegesen a hulladékok keletkezésének megelőzését, a képződő hulladékok mennyiségének és veszélyességének csökkentését, másodlagosan a keletkező hulladékok minél nagyobb arányú, saját anyagában, ennek hiányában energiaforrásként történő hasznosítását kívánja érvényesíteni. Az égetéssel, vagy lerakással történő ártalmatlanítás csak az ezek után megmaradó hulladékokra korlátozható.

Megjelent a prevenció érdekében a hulladékot termelők mellett a termék gyártójának felelőssége a kevesebb hulladékkal, energiafelhasználással járó technológia alkalmazásáért, a tartós újrafelhasználható termékek kifejlesztéséért. A gyártót terheli az elhasznált vagy újrahasználatos termékek visszavételi kötelezettsége, a termékből származó hulladék hasznosításáért, ártalmatlanításáért a termék előállítója felelős (pl.: akkumulátor, szárazelem, hűtőgépek, gumiabroncsok, olajok, stb. esetében). Sorra alakulnak, s működnek az ezen követelmények teljesítését segítő ún. koordináló szervezetek.

6. ábra A keletkezett hulladékok főtípusonkénti megoszlása a területi hulladékgazdálkodási terv készítésekor (2004.)

A jelenlegi helyzet a követelmények, elvárások tükrében

A Felügyelőség illetékességi területén évente mintegy 200.000 tonna veszélyes, kb. 700.000 tonna települési szilárd, és közel 5 millió tonna ipari, mezőgazdasági és egyéb nem veszélyes hulladék keletkezik. A hulladékok fajtankénti arányát a 6. ábra szemlélteti.

A Hulladékgazdálkodási Információs Rendszerbe (HIR) több mint 3000 telephely jelentkezett be. 11 veszélyes hulladéklerakó, 6 db veszélyes hulladékégető és hulladék együttégető mű üzemel a területen. A veszélyes hulladékok egyéb kezelésére - előkezelés, hasznosítás, ártalmatlanítás - további számos szervezet rendelkezik engedéllyel.

Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozási tárgyalásainak eredményeképpen 2005. közepéig kapott felmentést a hulladékok égetése területén az uniós követelmények, határértékek teljesítése alól. A csomagolási hulladékok 50%-os hasznosítási arányát 2005-ben már teljesíteni kellett, 2012-re ezt 60%-ra kell növelni. 2008-ra biztosítani kell a 4kg/fő/év háztartásokban keletkező elektronikai hulladék mennyiség begyűjtését és hasznosítását. A lerakott települési hulladék biológiailag lebomló szervesanyag-tartalmát az 1995. évi mennyiséghez képest 2007 közepére 50%-ra, 2014 közepére 35%-ra kell csökkenteni. 2009-től nem üzemelhetnek olyan hulladéklerakók, amelyek nem felelnek meg az előírásoknak.

E követelmények csak a hulladékgazdálkodás nagyfokú átalakításával, a hasznosítás erőteljes növekedésével teljesíthetők. Ugyanakkor a települési szilárd hulladékok ártalmatlanítása döntő hányadban ma is lerakással történik. Megfelelő műszaki védelemmel nagyon kevés lerakó rendelkezik, Heves megyében pl. egy sem. Az üzemeltetési körülmények erősen kifogásolhatók. Mindezekből következően a lerakók potenciális szennyező források. A nyilvántartott lerakók száma 440 db, ebből jelenleg már csak 70 üzemel. Folyamatosan szűnik meg az ahány település annyi lerakó állapot, folyamatosan kerülnek bezárára a nem megfelelő műszaki védelemmel kialakított depóniák.

A nem üzemelő lerakók felszámolása, lezárása, rekultivációja azonban még komoly feladatot jelent a jövőben. Jelenleg a 193 felülvizsgálatra kötelezett lerakóból 74 nyújtotta be a környezeti felülvizsgálati dokumentációt, mindössze 39-re van elfogadott rekultivációs terv, és 19 rekultiváció kivitelezése történt meg.

Komplex hulladékgazdálkodási rendszerek

A jövő mindenképpen a komplex hulladékgazdálkodási rendszereké, amelyekben elsődlegességet élvez a hulladék hasznosítása, s csak a maradék anyag kerül ártalmatlanításra. Ezen rendszerek kialakítása megkezdődött, üzemelésük megindult, vagy rövidesen megindul. A közelmúltban került átadásra Hejőpáiban korszerű hulladéklerakó, Bodrogkeresztúron, Egerben, Sajókázán építési-törmelék feldolgozó, elkészültek és beüzemelésre várnak válogatóművek, komposztáló telepek, valamint a Sajókaza Orbán-völgyi hulladéklerakó. Megindultak a szelektív gyűjtés kezdeti lépései.

B.-A.-Z. Megyében a két nyertes ISPA projekt (Dél-borsodi és Sajó-Bódva völgyi) mellett a regionális jelleggel működő bodrogkeresztúri lerakó köré szerveződött társulás komplex hulladékgazdálkodási

si rendszerré fejlesztése történik válogató művek, átrakó állomások, komposztáló, építési törmelék feldolgozó stb. kialakításával, a szelektív gyűjtés bevezetésével. Heves megyében az egri kistérség köré szerveződő, az egész megyét lefedő hulladék-gazdálkodási rendszer megvalósulása 2009-re várható. Ezeket a rendszereket kiegészítik az átnyúló rendszerek: a Tisza-tavi ISPA projekt 28 borsodi és hevesi települést, a jászteleki lerakó rendszere 13 hevesi települést, a nyírségi rendszer hasonló számú zempléni települést érint. A hulladék-gazdálkodási rendszerek túlnyomórészt EU-s forrásból valósulnak meg.

2005. január 1-jétől a Felügyelőség illetékességi területén már csak olyan hulladékégető, együttégető művek üzemelnek, amelyek megfelelnek az üzemelési és kibocsátási feltételeknek. A követelményeket teljesíteni nem tudó hulladékégetők bezárásra kerültek, vagy rekonstrukció alatt állnak. Az üzemelő veszélyes-hulladék lerakók ugyancsak az előírásoknak megfelelőek, így műszaki védelmük, monitoring rendszerük biztosítja a környezeti elemek védelmét. Az előírások teljesítése rendszeres és eseti hatósági ellenőrzések keretében kerül ellenőrzésre, jelentős számban mintavételrel és laboratóriumi vizsgálatokkal egybekötve, a Felügyelőség Mérőközpontjának bevonásával.

A hulladék-gazdálkodás tervezése

A hulladék-gazdálkodás szabályozásának elengedhetetlen része a megfelelő tervezési-szabályozási rendszer, amelynek alapja az Országos Hulladék-gazdálkodási Terv (OHT). Az országos állapot széleskörű felmérésére és értékelésére alapozva az Országos terv meghatározza az elérendő célokat és a célok megvalósításához a cselekvési programot, megvalósítja a regionális és lokális hulladék-gazdálkodási terveket. A tervek készítés hatéves ciklusokra történik, a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal összhangban. Az OHT alapján a Felügyelőség elkészítette az Észak-magyarországi Statisztikai Régió Hulladék-gazdálkodási Tervét a 2003 - 2008. évi időszakra, amely alapján elkészültek a helyi és az egyedi hulladék-gazdálkodási tervek. A területi terv a hulladék-gazdálkodási célok elérése érdekében az alábbi prioritásokat határozta meg:

1. Komplex regionális begyűjtő-kezelő rendszerek kialakítása
2. Szelektív gyűjtés bevezetése, szelektív gyűjtési rendszerek kialakítása
3. Nem megfelelő lerakók bezárása 3 ütemben 2008-ig, a bezárást követő rekultiváció
4. Települési folyékony hulladék, szennyvízszap kezelési rendszerek kialakítása
5. Biológiailag lebomló szervesanyag tartalmú hulladékok kezelő rendszerének kialakítása
6. Nagy mennyiségben keletkező, ill. felhalmozott nem veszélyes hulladékok (elsősorban kohászati salakok, erómi salakok és pernyék) hasznosítási lehetőségének megteremtése, hasznosítása
7. Egészségügyi hulladékok begyűjtési hálózatának teljessé tétele, korszerűsítése
8. Veszélyes hulladékokra (elektronikai hulladékok, akkumulátorok és elemek, olaj hulladékok) begyűjtő, kezelő rendszerek kialakítása
9. Nem veszélyes hulladékokra (építési és bontási hulladékok, gumiabroncs, csomagolóanyagok) begyűjtő, kezelő rendszerek kialakítása
10. Állati eredetű hulladékok begyűjtő, kezelő

rendszerének teljessé tétele, korszerűsítése. Egyidejűleg a dögművek felszámolása

11. Különleges kezelést igénylő veszélyes hulladékokra gyűjtő, ártalmatlanító, hasznosító telepek létesítése (oldószeres desztillálás, farradt olajok kezelése, páclevek hasznosítása)

12. Autóroncs begyűjtő, kezelő rendszer kialakítása

TERMÉSZETVÉDELMI SZAKTERÜLETI FELADATOK

Természetvédelmi területek

A természet- és tájvédelmi hatósági munka mind a védett, mind a természetvédelmi szempontból nem védett területekre kiterjed. Felügyelőségünk illetékességi területén három nemzeti park található. Az Aggteleki Nemzeti Parkot elsősorban a földtani természeti értékek, felszíni formák és a felszín alatt húzódó barlangok megővására hozták létre 1985-ben. A nemzeti park Észak-Magyarország karsztvidékén - a hajdani Gömör-Tornai karszt részében - a Sajó- és a Hernád folyó között, mintegy 20 000 hektár területen helyezkedik el.

A Bükki Nemzeti Park, hazánk első hegyvidéki nemzeti parkja 1977-ben alakult, jelenleg 40. 263 hektár védett területet foglal magába. A Bükk-hegység változatos karsztjelenségei, barlangjai, szurdokvölgyei, sziklabércei, valamint élővilágának megővása fontos természetvédelmi cél. A Bükki Nemzeti Parkon belül vannak kiemelkedő fontosságú, egyedülálló értékeket hordozó területek, melyek fokozottan védettek. Ezek mintegy 5, 6 hektár kiterjedésűek. A Hortobágyi Nemzeti Park négy B.A.Z.-megyei község területén érinti felügyelőségünk illetékességi területét.

A felügyelőség illetékességi területén található továbbá 8 tájvédelmi körzet (a Borsodi Mezőség TK-nak mintegy 90%-a; a Hevesi Fűves Puszták TK-nak kb. 60%-a; a Kesznyéteni TK-nak kb. 90 %-a; a Lázberci TK; a Mátrai TK-nak mintegy 70%-a, a Tarnavidéki TK, a Tokaj-Bodrogzug TK, a Zempléni TK), valamint 17 természetvédelmi terület. (7. ábra)

Az országosan védett területek Magyarország mintegy 10 %-át fedik le, míg B.A.Z. Megyében ez az arány kb. 15 %.

7. ábra Nemzeti parkok és tájvédelmi körzetek illetékességi területünkön

Natura 2000 területek

A természetvédelmi célok még teljesebb elérése érdekében 2004-ben megtörtént Magyarországon is az EU valamennyi tagállama számá-

ra kötelező, az Európai Unió Madárvédelmi- és Élőhelyvédelmi Irányelvén alapuló Natura 2000 területek kijelölése az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet révén. A rendelet célja egyes, az Európai Községek Natura 2000 hálózatába tartozó, a rendelet által kihirdetett, illetőleg kijelölt területeken előforduló, a rendelet mellékleteiben meghatározott közösségi jelentőségű, valamint kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok, valamint vadon élő növény- és állatfajok élőhelyének megőrzése által a biológiai sokféleség fenntartásához, megőrzéséhez szükséges szabályok megállapítása, illetve a kijelölés alapjául szolgáló természeti állapot és az azt létrehozó, illetve fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása. A rendelet megállapítja, hogy fenti célokat más, különösen az ország társadalmi-gazdasági fejlődése szempontjából lényeges, törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott más fontos közérdeket szolgáló fejlesztési célokkal összehangoltan kell megvalósítani.

A Natura 2000 hálózatot a madarak védelmére kijelölt Különleges Madárvédelmi Területek (SPA), valamint az élőhelyek, növény- és más állatfajok védelmére kijelölt Különleges Természetmegőrzési Területek (SCI ill. SAC) alkotják.

Különleges Madárvédelmi Területek illetékességi területünkön pl.: Aggteleki-karszt, Putnokdombok, Bodrogzug-Kopasz-hegy, Taktaköz, Zempléni-hegység a Szerencsi-domsággal és a Hernád-völgygel, Borsodi-sík, Kesznyéten stb. Különleges Természetmegőrzési Területek pl.: Szuha-völgy, Sajó-völgy, Hernád-völgy és Sajóvárdi erdő, Vár-hegy-Nagy Eged, Miskolcpartolcai Tatar-árok-Vörös-bérc, Upponyi-szoros, Gyöngyösi Sár-hegy, Bodrog-Zug és Bodrog hullámtér stb.

A kijelölt Natura 2000 területeket, az irányelvekben meghatározott közösségi jelentőségű fajokat és élőhelytípusokat, a kijelölt területek térképét a hivatkozott rendelet mellékletei tartalmazzák. A kormányrendeletben kihirdetett Natura 2000 területek kiterjedése 1, 95 millió hektár, hazánknak mintegy 21%-a. Ugyanez az arány B.A.Z. Megyére vetítve közel 50 %.

A kijelöléssel az eltűnéssel fenyegetett, kis kiterjedésű természetes élőhelyek és a veszélyeztetett, sérülékeny, vagy bennszülött fajok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, a biológiai sokféleség megőrzése a cél.

Természetvédelmi hatósági feladatok

Hazánkban a legtöbb ember számára a természetvédelem célja és feladata ma is csupán a védett területeken vadon élő növények, és állatok oltalmát jelenti. Kevesebben tudják, hogy a Felügyelőségek nem csak a védett területek megővéséért felelősek, hanem az azokon kívül eső területek természetes vagy természetközeli állapotának, természetes életközösségeinek, azok élőhelyeinek fennmaradásáért, és arculatának, látképének megőrzéséért is. A területi védelmen túlnyúló faji szintű védelem természetesen egységesen az ország egész területére érvényes, még a védett területeken kívül is.

Természetvédelmi feladataink fontosságát és mennyiségét jelzi a - már fentebb bemutatott - védett és Natura 2000 területek országosnál jóval nagyobb aránya illetékességi területünkön. Ezeknek kívül, ex-lege védelem alatt álló területek még a több mint 1100 láp, 110 földvár és hasonló számú kunhalom (a felmérés már mindkettőnél befejeződött, de

nem végleges az adat), illetve a Magyarországon található 3224 barlangból több mint 1300.

Kihirdetésre kerültek továbbá a 2003. évi XXVI. tv. által a Nemzeti Ökológiai Hálózat elemei, melyek főként a védett területek pufferterületei, illetve a jelentősebb vízfolyásokat kísérő „ökológiai zöld folyókat” fedik le országos szinten.

TÁJVÉDELMI SZAKTERÜLETI FELADATOK

A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használata és fejlesztése során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájokra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megővését.

A HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉG TERÜLETI KAPCSOLATRENDSZERE

A területi kapcsolatainkban mintegy 90 %-ban meghatározóak a gazdasági társaságok, ezeken belül azok a nagy környezethasználók, melyek tevékenységi volumenük, tevékenységük komplexitása, környezeti hatása alapján az un. IPPC irányelv hatálya alá esnek.

Az Európai Tanács 96/61/EK számú, az Integrált Szennyezés-megelőzésről és Csökkentésről szóló irányelve (Integrated Pollution Prevention and Control [IPPC]) a környezethasználó létesítmények működését és a tevékenységük környezeti hatásait átfogó engedély (Magyarországon „egységes környezethasználati engedély”) megszerzéséhez köti. Ez a szabályozás a környezetvédelem általános szabályairól szóló módosított 1995. évi LIII. tv., valamint egy új, a 314/2005.(XII.25.) Kormányrendelet megalkotása révén épült be a magyar jogrendszerbe.

A szabályozás új eleme az integrált megközelítés, melynek értelmében a környezethasználatot nem környezeti elemként (víz, talaj, levegő), hanem komplex módon, minden környezeti elemre vonatkozóan együtt kell vizsgálni, illetve valamely környezeti elem terhelésének megelőzése, csökkentése céljából nem engedhető meg egy másik környezeti elem károsítása, szennyezése.

Az integrált megközelítés érvényre juttatását a jogszabály által előírt elérhető legjobb technika (Best Available Techniques [BAT]) alkalmazása biztosítja, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a folyamatok (tervezés, engedélyeztetés, megvalósítás, üzemeltetés, tevékenység felhagyása) során a kibocsátásoknak már eleve a forrásnál történő csökkentésére és a természeti erőforrások hatékony felhasználására kell törekedni.

A szabályozás azokra az ipari és más, ipari rendszerben folyó (pl. mezőgazdasági) tevékenységekre helyezi a hangsúlyt, ahol a legnagyobb a hatása a környezet szennyezésének.

A korábbi környezetvédelmi szabályozás rendszeréhez viszonyítva az IPPC is szabályozza a kibocsátásokat, de ezen felül foglalkozik többek között az energiahatékonysággal, a környezetbiztonsággal, a hulladékok keletkezésének minimalizálásával. A szennyező hatást szélesebb körben vizsgálja, nem-

csak egy egyedi technológiai folyamat vagy tevékenység, hanem az egész létesítmény környezetre gyakorolt hatása képezi a szabályozás tárgyát.

Az elérhető legjobb technika a tudomány és technika folyamatos fejlődésével állandóan változik, mindig újabb minőségi kihívást jelent a gazdálkodó szervezetek számára. A BAT követelmények teljesítése folyamatosan generálja a technikai fejlesztéseket, a környezeti kibocsátások csökkentését, ezáltal a környezeti állapot javulását eredményezi.

Az IPPC hatálya alá eső tevékenységeket végzőknek 2007 végére teljes körű megfelelést kell elérniük a nemzetközi összehasonlításban. Ebben az ügyfélkörben a szakmai konzultációknak prevenciószempontból nagy jelentősége van.

Hatósági mivoltunkból következően a kapcsolattartás leggyakoribb, hagyományosabb formája jogszabályi kötelező előírásokon alapul. Ennek általános hivatkozási alapja a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény. Speciális jogi utalást a környezetvédelemre, természetvédelemre, vízügyre vonatkozó különböző szintű jogforrások adnak.

Ez a jogalkalmazás a környezetvédelmi követelmények érvényesítésének eszköze más hatóságok és társszervek előtt folyó engedélyezési eljárásokban.

HATÁRMENTI EGYÜTTMŰKÖDÉS

A Felügyelőség határmenti tevékenységében a földrajzi elhelyezkedés miatt elsősorban a magyar-szlovák kapcsolatok a meghatározóak. Az együttműködés jogi alapjainak megteremtése több évtizedre nyúlik vissza és szinte folyamatosnak tekinthető. Magyarország és Csehszlovákia a vízgazdálkodási kérdések rendezésére 1976. május 31-én írt alá egyezményt. A Magyar - Csehszlovák Határvízi Bizottság 1982. július 6-10. közötti ülészakán készült jegyzőkönyvben foglaltaknak megfelelően történik a határvizek (Sajó, Bódva, Hernád, Szartos, Bodrog, Ronyva és Tisza) havonkénti közös vizsgálata. A Vízminőség-védelmi Albizottság munkájában a Felügyelőség képviselője szakértőként vesz részt.

A Magyar és a Szlovák Köztársaság Kormányára által, a környezet- és természetvédelem terén való együttműködésről 1999. februárjában aláírt Egyezmény keretében működik a Magyar-Szlovák Környezetvédelmi Vegyes Bizottság, melynek Környezeti Elemek és Informatikai Munkacsoportjában szakértői szinten közreműködünk.

Magyarország alvizi jellege miatt már az uniós csatlakozást megelőzően is felvetődött a határokon átnyúló, környezetvédelmi alapokon nyugvó együttműködés további szélesítése. A 2004-ben elnyert és 2005-ben megvalósult PHARE-CBC pályázat keretében nyílt lehetőségünk a határmenti szlovák-magyar területen tevékenykedő környezetvédelmi feladatot ellátó intézményeknek, és a két térség környezetvédelmi hatósági feladatainak pontos megismerése, és a már meglévő környezetvédelmi alapú együttműködéshez szükséges kapcsolatrendszer bővítésére.

A projekt hosszú távú együttműködés alapját rakta le. Kölcsönös környezetvédelmi információcserére célú látogatások, munkaközi találkozók, tanulmányutak, szakmai előadások megtartása, valamint módszertani anyagok, egyéb információk cseréjén keresztül. A program távlati céljai tekintetében (gazdaságilag, társadalmilag és tudományosan integrált határrégió kialakításával) közvetlenül illeszkedik az Interreg III. átfogó céljaihoz.

KAPCSOLAT A ZÖLD SZERVEZETEKSEL

A környezetvédelem ügyének előtérbe kerülése, a társadalom környezet-érzékenysége fokozódása az utóbbi évtizedben számos civil és zöld szervezet aktivizálódását vonta maga után. Ezek a zöld szervezetek hatékony segítséget nyújtanak szakszerű információkkal a környezeti problémák feltárásában, a környezeti nevelés és tudatformálás társadalmi bázisának kiépítésében, lakossági kapcsolattartásban. Szorosabb együttműködés a területünkön meghatározó tevékenységet végző zöld szervezetekkel (Miskolci Ökológiai Intézet, miskolci ÖKO-KÖR, az egri „Életfa” Környezetvédő Szövetség) alakult ki.

A TUDOMÁNY SZEREPE A KÖRNYEZETVÉDELEMBEN

A környezetvédelem több tudományágot együtt alkalmazó szakterület. Az előzőekben bemutatott különböző szakterületi tevékenységeknek, a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági munkavégzésnek alapja a magasan kvalifikált, sokrétűen képzett szakember gárda. Munkatársaink jelentős hányada egyetemi végzettséggel, esetenként több diplomával rendelkező (vegyész, biológus, jogász, környezetmérnök, vízépítő mérnök, kohász, gépész stb.) szakember.

Kiválasztásukban messzemenően támaszkodunk azokra a szakokra, képzési lehetőségekre, melyeket elsősorban az egyetemek biztosítanak.

A felsőoktatási intézményekkel kialakult jó kapcsolatunk a szakmai oktatást és tudományos együttműködést erősíti. A Miskolci Egyetemmel alakult ki a legszorosabb kapcsolat és vált mindennaposá. Az egyetem gyakorlati tapasztalatokkal is rendelkező oktatói gyakran nyújtanak szakmai segítséget a Felügyelőség szakértői, jogi munkájában. A Felügyelőség a szakmai képzést és oktatást előadások megtartásával, laboratóriumi bemutatásokkal, szakdolgozati témák kiírásával és nyári szakmai gyakorlaton hallgatók fogadásával segíti.

A Miskolci Egyetem mellett bővítjük a kapcsolatainkat a Debreceni Egyetemmel, a Budapesti Műszaki Egyetemmel, az Egri Tanárképző Főiskolával és más felsőfokú intézményekkel is.

ÖSSZEZGÉS

Az Észak-magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség tevékenységének bemutatásán keresztül igyekeztem rámutatni a környezetvédelem, mint szerteágazó szakterület sokszínűségére. Ennek megfelelően alkalmazni és érvényesíteni kell a környezetvédelem területén a tudomány eredményeit. Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a szakmai követelményrendszer fejlődését, valamint a környezeti-gazdasági szabályozás változásait. A környezetvédelmi hatósági tevékenység alapja egy szoros kapcsolatrendszer, amely igényli a gazdasági társaságok, társadalmi szervezetek, az oktatás és a tudomány folyamatosan visszacsatoló együttműködését.

VIRÁGOS TELEPÜLÉSEK

A BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI KÖRNYEZETVÉDELMI TANÁCS SZEPTEMBERI ÜLÉSÉN KERÜLT SOR A „VIRÁGOS TELEPÜLÉSEK” CÍMMEL MEGHIRDETETT MEGYEI KÖRNYEZETSZÉPÍTŐ VERSENY ÉS A „KÖRNYEZETI TELJESÍTMÉNYMINŐSÍTŐ RENDSZER”-BEN ELÉRT EREDMÉNYEK KIHIRDETÉSÉRE.

Az elmúlt évben hagyományteremtő szándékkal meghirdetett környezetszépítő versenyben még csak 20 település jelentkezett, az idén már 70 település regisztrált. Nyár végéig több mint 40 település teljesítette a kiírás feltételeit, fényképes bemutatkozást és rövid leírást a településszépítő munkáról. A megye vonzóbb megjelenítését, esztétikus arculatának kialakítását előmozdító és a települések zöldfelület fejlesztését ösztönző vetélkedés eredményét a megyei Önkormányzat szép megjelenésű, színes kiadványban jelentette meg. A „virágos települések” közül Tiszaújváros, Telkibánya és Tereszténye pénzjutalomban részesült.

A Megyei Önkormányzat ötödik éve működteti a „Környezeti teljesítményminősítő rendszert”, mellyel a települési önkormányzatok környezeti teljesítményét évente értékeli. Az értékelés alapelve az ösztönzés: Az önkéntes alapon működő rendszerben fontos szempont a települések hosszú távú részvétele. Az elmúlt évek alatt már több mint száz település csatlakozott a rendszerhez és évente ad számot a környezetvédelem területén elért eredményeiről.

Az önkormányzatok környezetvédelmi feladatai azonosak, lehetőségeik viszont különbözőek. Ezért a környezeti minősítő rendszer három kategóriában értékeli: a városok és az 500 fő feletti községek mellett az 500 fő alatti kistelepülések is külön kategóriát alkotnak.

A megyében 133 település (minden harmadik) lélekszáma kevesebb mint 500 fő. A megye városainak lélekszáma is nagy eltéréseket mutat.

A 2005. évi teljesítményről szóló kérdőívet összesen 145 település küldte meg. A kérdőívek feldolgozása és a teljesítmények értékelése alapján a legmagasabb pontszámot városi kategóriában Miskolc, Kazincbarcika és Edelény érte el. Az 500 fő feletti települések kategóriában Bükkábrány, Bócs, Borsodbóta, az 500 fő alatti települések kategóriában pedig Borsodgszert,

Sajósenye és Hejőkürt érték el a legjobb teljesítményt.

A Megyei Önkormányzat a környezeti teljesítmények elismerésére az éves költségvetéséből rendszeresen forrást különít el. A teljesítményértékelés alapján a Megyei Környezetvédelmi Tanács Miskolc város kiemelkedő teljesítményét különdíjjal ismerte el, mely 300 ezer forint támogatást jelent. Az 500 fő feletti települések közül Bükkábrány kiemelkedő teljesítményt nyújtott, részére a tanács 250 ezer forint támogatást javasolt. Az 500 fő alatti települések közül Borsodgszert község érte el a legjobb teljesítményt, mely 200 ezer Ft támogatással járt.

Vályagos, gangos ház Teresztényen

ÚJ TELEPÜLÉSI HULLADÉKKEZELÉSI STRATÉGIA

HATÉKONYABB REGIONÁLIS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI RENDSZEREK, ÚJ HULLADÉKÉGETŐ MŰVEK ÉS VÁLTOZÓ HULLADÉKJÚ-RENDSZER SZEREPEL A TELEPÜLÉSI SZILÁRD HULLADÉKOK KEZELÉSÉT 2007-TŐL 2016-IG FELDOLGOZÓ MAGYARORSZÁGI STRATÉGIÁBAN. AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG JÓVÁHAGYÁSÁRA VÁRÓ DOKUMENTUMRÓL A KÖZELMÚLTBAN ERDŐS PÉTERNÉ, A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM MEGBÍZOTT FŐOSZTÁLYVEZETŐJE NYILATKOZOTT.

A stratégia készítőinek modellszámításai szerint a különböző hulladékgazdálkodási feladatok a következő tíz évben legalább 235 milliárd forintból valósíthatók meg úgy, hogy közben lehetőség szerint a leginkább környezetbarát eredmény szülessen. A költségek mintegy felét regionális hulladékkezelési kapacitások bővítésére, a másik felét korszerűtlen hulladéklerakók szakszerű bezárására kell fordítani. A stratégia által szabott irányokkal a jövőben megváltozik a hulladékkezelés eddigi szemlélete: a „lerakó-központú” hozzáállás összetettebb irányba történő elmozdulását várják.

A módosítást nemcsak a környezet érdekei követik meg. A jelenleg érvényes hulladékgazdálkodási irányvonal folytatásával a jövőbeni uniós hasznosítási kötelezettségek már nem lennének teljesíthetők, ráadásul a rendszer rendkívül drágává válna. A kiigazítást leginkább az a brüsszeli elvárás teszi szükségessé, amely 2016-tól megtiltja egyes értékes hulladékfeleslegek lerakását. A biológiailag lebontható hulladékok 65 százalékát legkésőbb eddig a dátumig „el kell téríteni” a hulladéklerakóktól, ez hulladékhasznosítás nélkül nem lehetséges.

A hasznosítás egyre inkább terjedő változata, az anyagában történő hasznosítás önmagában nem reális megoldás az évente képződő mintegy 4,6 millió tonna hulladék EU-konform kezelésére.

A piaci körülményeket figyelembe véve az becslhető, hogy a 2004-ben szelektíven gyűjtött és újrafeldolgozott 540 ezer tonnás hulladékmennyiség 2009-re 1,1 millió tonnára, 2016-ra pedig 1,9 millió tonnára bővíthet. Ez a jelentős elmozdulás azonban még a biológiai hulladék házi komposztálásának népszerűsítésével és a térségi komposztáló telepek kiépítésével sem elegendő ahhoz, hogy biztosítsa a szerves anyagok előírt mértékű eltérítését a lerakóktól. Ugyanakkor a 3,9 millió tonnányi lerakott hulladékmennyiséget is legalább 2,5 millió tonnára kell csökkenteni 2016-ig. Ez azt jelenti, hogy a fennmaradó hányadot máshogy kell kezelni. A leghatékonyabb módszer az energetikai hasznosítás.

A stratégia két, 150 ezer tonna kapacitású hulladékégető megépítésével, és egy meglévő erőműben erre alkalmas 200 ezer tonnás kapacitás bekapcsolásával kínálja megoldást. Ezek a létesítmények a már működő fővárosi égetőművel együtt képesek lehetnek akár 920

ezer tonna, szerves anyagot tartalmazó hulladék hasznosítására. Ez a kapacitás pedig elegendő lehet még akkor is, ha a pesszimistább becslés valósul meg, és törekvések ellenére a jelenleg képződő évi össz-hulladékmennyiség 2016-ra 600 ezer tonnával nő.

Ezt a szaktárca más eszközökkel kívánja megelőzni. A stratégia például előírja majd azt, hogy az uniós támogatást élvező fejlesztéseknél a beruházási költségek 5 százalékát olyan kezdeményezésekre kell fordítani, amelyek a hulladékképződés fékezésére ösztönöznek. Ezenkívül előnyre élveznek majd azok a külön pályázatok, amelyek önmagukban hulladékcsökkentést eredményeznek.

A kidobott hulladék mennyiségével arányos lesz a szemetdáj. A tervezett intézkedés a lakosságot ösztönzi majd a hulladék csökkentésére, vagy az ingyenesen igénybe vehető színes kukák felkeresésére.

Ma még ilyen képpel is találkozunk

ÖT ÉVES A KÖRNYEZETI NEVELŐK EGYESÜLETE

„A KÖRNYEZET ÉS TERMÉSZET VÉDELME KÖZÖS ÜGYÜNK!” EZ VOLT A JELSZAVA AZ ÖT ÉVES FENNÁLLÁSÁT ÜNNEPLŐ B.-A.-Z. MEGYEI KÖRNYEZETI NEVELŐK EGYESÜLETE (KÖNE) RENDEZVÉNYÉNEK. A SZAKMAI FÓRUMNAK AZ VOLT A CÉLJA, HOGY BEMUTASSA MINDAZOKAT AZ EGYÜTTMŰKÖDÉSI LEHETŐSÉGEKET, AMELYEK A KÖRNYEZET ÉS TERMÉSZET VÉDELME, VALAMINT A KÖRNYEZETI NEVELÉST SZOLGÁLJÁK. A SZAKMAI FÓRUMON ELŐADÁST TARTOTT TÖBBEK KÖZÖTT FEDOR VILMOS MISKOLC M. J. VÁROS ALPOLGÁRMESTERE, DUDÁS GYÖRGY A BÜKKI NEMZETI PARK IGAZGATÓ-HELYETTESE, DR. FÖLDESSY JÁNOS A MISKOLCI EGYETEM TANSZÉKVEZETŐ EGYETEMI TANÁRA, DR. DANKÓ JÓZSEF A KÖNE PROJEKTVEZETŐJE.

A résztvevők információt szereztek Borsod-Abaúj-Zemplén megye és Miskolc város környezetvédelmi törekvéseiről, a Bükk Nemzeti Park tevékenységéről, a Miskolci Egyetem Földtani és Teleptani Tanszéke kommunikációs centrumának működéséről. A Környezeti Nevelők Egyesülete tevékenységét Hegymeginé Nyíry Enikő, az egyesület társelnöke és a projektvezetők mutatták be, aki többek között elmondta:

„A Környezeti Nevelők Egyesülete (KÖNE) 2000. november 22-én alakult. A 90 fős szervezet céljai: a lakosság környezettudatos szemléletének, magartásának kialakítása, a környezeti nevelés segítése.

Széles körű tevékenységet folytatunk, többek között konferenciák, akciók programok, terepi gyakorlatok, versenyek, vetélkedők szervezésével. Tagjaink képzett szakemberek, a környezet- és természetvédelem iránt elkötelezett pedagógusok és civilek. Az egyesület szoros együttműködést alakított ki a Bükk Nemzeti Parkkal, a Miskolci Egyetem Digitális Környezetvédelmi Közösségi Centrumával, a Környe-

zetvédelmi Felügyelőséggel, Környezetvédelmi Oktatóközpontokkal, önkormányzatokkal. Közös pályázatok, rendezvények, kiadványok, terepi bázishelyek működtetése reprezentálja, a sokszínű munkát. Nemzetközi kapcsolataink lehetővé teszi tapasztalatcsere szervezését a tagországokba.

Az egyesület tevékenysége sokrétű. Többek között továbbképzések és terepi programok szervezése ismeret- és módszerbővítési célokkal (nemzeti parkok, erdei iskola megismerése). Konferenciákat, diákprogramokat (diákvédnök-ség, erdei iskola, vetélkedők, akciók „Jules napokon”), lakossági akciókat szervezünk a környezet védelméért.

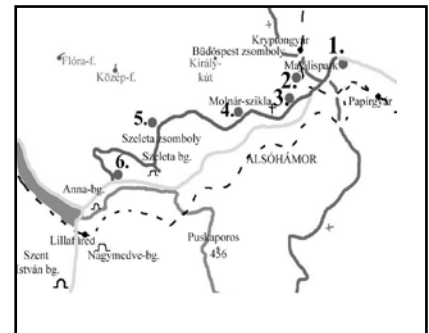
Számos kiadványt szerkesztettünk és jelentettünk meg az elmúlt 5 évben. Így a környezeti nevelés helyzete és stratégiája Borsod megyében (2003), Segédanyag az iskolai környezeti nevelési program kidolgozásához (2003), Az erdei iskola szervezésének helyzete B.-A.-Z. megyében (2004), Szinva tanösvény (2004) és Természetismereti kalauz a Szinva tanösvényhez (2004).

Programajánlatunkban tanösvény bemutató (Szinva tanösvény), szakmai előadások, terepi bemutatók, tapasztalatcsere szervezése EU tagországokba, továbbképzések szervezése, segítségnyújtás program és projekt kidolgozásban, versenyszervezés, minősített erdei iskola szolgáltatás szerepel.

Bemutatóhelyeink: a közös ökológiai, terepgyakorlati bázis (BNP-Rejtek), erdei iskola (Rejtek), Szinva-tanösvény (Majális-park, Felsőhámor).”

Az egyesület öt éves sikeres tevékenysége hozzájárult ahhoz, hogy az oktatási és szakmai intézmények, a civil szervezetek, a nemzeti parkok között bővüljön a kapcsolat, hatékonyabbá váljon a szemléletformálás a különböző korosztályoknál. A fórumon részt vettek a diákvédnök tanulók is, valamint tematikus kiállítás mutatta be és tette szemléletessé az együttműködéseket.

(Sallai)

Terepgyakorlat

A szakmai fórum résztvevői

187/2006. (IX. 5.) Korm. rendelet

a növényvédelmi bírság tétele mértékéről (MK 109. szám, 2006. szeptember 5.).

188/2006. (IX. 5.) Korm. rendelet

a csomagolásról és a csomagolási hulladékok kezelésének részletes szabályairól szóló 94/2002. (V. 5.) Korm. rendelet módosításáról.

39/2006. (IX. 15.) KvVM rendelet

a környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI. törvény végrehajtásáról szóló 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelet módosításáról (MK 113. szám, 2006. szeptember 15.).

67/2006. (IX. 15.) FVM rendelet

az egyszerűsített területalapú támogatások és a vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot, illetve a „Helyes Gazdálkodási Gyakorlat” feltételrendszerének meghatározásáról szóló 4/2004. (I. 13.) FVM rendelet módosításáról (MK 113. szám, 2006. szeptember 15.).

192/2006. (IX. 20.) Korm. rendelet

az Európai Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából származó támogatások hazai felhasználásáért felelős intézményekről szóló 1/2004. (I. 5.) Korm. rendelet módosításáról (MK 115. szám, 2006. szeptember 20.).

195/2006. (IX. 25.) Korm. rendelet

a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló, 1979. évi Genfi Egyezményhez kapcsolódó, a savasodás, az eutrofizáció és a talaj közeli ózon csökkentéséről szóló, 1999. december 1-jén, Göteborgban aláírt Jegyzőkönyv kihirdetéséről (MK 116. szám, 2006. szeptember 25.).

55/2006. (IX. 25.) ME határozat

a Budapesti Kutatóreaktor kiégett fűtőelemeinek Oroszországba történő visszaszállításával kapcsolatos szerződések létrehozására adott felhatalmazásról (MK 116. szám, 2006. szeptember 25.).

201/2006. (X. 2.) Korm. rendelet

az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet módosításáról (MK 121. szám, 2006. október 2.).

202/2006. (X. 5.) Korm. rendelet

a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezés program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet módosításáról (122. szám, 2006. október)

40/2006. (X. 6.) KvVM rendelet

a felszíni vizeket szennyező egyes veszélyes anyagok környezetminőségi határértékeiről és azok alkalmazásáról (MK 123. szám, 2006. október 6.).

41/2006. (X. 6.) KvVM r. A KvVM rendelet

a Természetvédelmi Őrszolgálat Szolgálati Szabályzatáról szóló 9/2000. (V. 19.) KöM rendelet módosításáról (MK 123. szám, 2006. október 6.).

42/2006. (X. 6.) KvVM rendelet

az egyes tevékenységek és berendezések illékony szerves vegyület kibocsátásának korlátozásáról szóló 10/2001. (IV. 19.) KöM rendelet módosításáról (MK 123. szám, 2006. október 6.).

208/2006. (X. 16.) Korm. rendelet

a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet módosításáról (MK 126. szám, 2006. október 16.).

74/2006. (X. 19.) FVM rendelet

a növényvédő szerek forgalomba hozatalának és felhasználásának engedélyezéséről, valamint a növényvédő szerek csomagolásáról, jelöléséről, tárolásáról és szállításáról szóló 89/2004. (V. 15.) FVM rendelet módosításáról (MK 2006/128. sz. 9466. old)

211/2006. (X. 20.) Korm. rendelet

az EU Költségvetéséből 2007-től támogatandó egyedi projektek és komplex fejlesztések előkészítéséhez szükséges decentralizált forrás felhasználásáról (MK 2006 október 26., 129. szám).

7/2006. (X. 20.) MeH-VM rendelet

a Regionális Fejlesztés Operatív Program végrehajtásában közreműködő szervezetek kijelöléséről szóló 10/2004. (VI. 12.) TNM rendelet módosításáról (MK 2006 október 26., 129. szám).

8/2006. (X. 20.) MeH-VM-PM-FVM együttes rendelet

a strukturális alapok és a Kohéziós Alap felhasználásának általános eljárási szabályairól szóló 14/2004. (VIII. 13.) TNM-GKM-FMM-FVM-PM együttes rendelet módosításáról (MK 2006 október 26., 129. szám)..)

213/2006. (X. 27.) Korm. r.

az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek kereskedelméről szóló 2005. évi XV. törvény végrehajtásának egyes szabályairól (MK 131. szám, 2006. október 27.).

40/2006. (X. 27.) EüM-FVM együttes rendelet

a növényekben, a növényi termékekben és a felületükön megengedhető növényvédőszer-maradék mértékéről szóló 5/2002. (II. 22.) EüM-FVM együttes rendelet módosításáról (MK 131. szám, 2006. október 27.).

214/2006. (X. 31.) Korm. rendelet

a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) részt vevő szervezetek nyilvántartásáról (MK 2006/133. sz. 9825. old.)

10/2006. (XI. 3.) MeH-VM-SZMM-FVM-GKM-KvVM-PM együttes rendelet

az Európai Unió strukturális alapjaiból, valamint Kohéziós Alapjából származó támogatásokhoz kapcsolódó költségvetési előirányzatok felhasználásának részletes szabályairól szóló 6/2005. (III. 23.) TNM-FMM-FVM-GKM-KvVM-PM-TNM együttes rendelet módosításáról (MK 134. szám, 2006. november 3.).

11/2006. (XI. 3.) MeHVM-GKM együttes rendelet

A Gazdasági Versenyképesség Operatív Program végrehajtásában közreműködő szervezetek kijelöléséről szóló 15/2004. (II. 16.) GKM-IHM-OM-PM-TNM együttes rendelet módosításáról (MK 134. szám, 2006. november 3.).

Megjelent a 77/2006. (XI. 13.) GKM r. A Gazdasági Minisztérium vállalásai célirányzatainak szabályozásáról szóló 1/2001. (I. 5.) GM rendelet módosításáról (MK 138. szám, 2006. november 13.).

78/2006. (XI. 13.) GKM r. rendelet

a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium egyes támogatási programjainak részletes szabályairól szóló 19/2004. (II. 27.) GKM rendelet módosításáról (MK 138. szám, 2006. november 13.).

43/2006. (XI. 13.) KvVM rendelet

A Károni Arborétum Természetvédelmi Terület bővítéséről és határainak módosításáról szóló 20/2003. (XII. 16.) KvVM rendelet módosításáról (138. szám, 2006. november 13.).

44/2006. (XI. 17.) KvVM rendelet

a Szeghalmi Kék-tó természetvédelmi terület országos jelentőségű védett természeti területté történő átminősítéséről és természetvédelmi kezeléséről (MK 140. szám, 2006. november 17.).

26/2006. (XI. 27.) KüM határozat

a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi Genfi Egyezményhez kapcsolódó, a savasodás, az eutrofizáció és a talaj közeli ózon csökkentéséről szóló, 1999. december 1-jén, Göteborgban aláírt Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 195/2006. (IX. 25.) Korm. rendelet 2-3. §-ainak hatálybalépéséről (MK 145. szám, 2006. november 27.).

KIPUSZTULHAT A BRAZIL ŐSERDŐ

A globális felmelegedés áldozata lehet az Amazonas-menti őserdő - figyelmeztettek ismételten brit kutatók. A mindinkább elmaradó esők miatt az Amazonas térségében egyre nagyobb szárazságra kell számítani, a megváltozott éghajlati viszonyok pedig az őserdő kipusztulását eredményezhetik - idézte a BBC brit közszolgálati televízió honlapja a Hadley Központ tanulmányát. Marina de Silva brazil környezetvédelmi miniszter úgy vélekedett, hogy bár a brit előrejelzésnek konkrét alapja nincs, azt mégis komolyan kell venni. A kutatók meggyőződése szerint a számítógépes szimulációk alapján biztos állítható, hogy ha nem is az előre jelzett mértékben, de az Amazonas térsége sokkal szárazabb lesz az elkövetkező években. Az Amazonas tavaly rendkívül száraz évet vésztelt át, több mellékfolyója is kiszáradt.

Mintegy 16 ezer növény-, állat, madár-és halfajt, köztük jegesmedvéket, vízilovakat és édesvízi halakat veszélyeztet a kipusztulás a globális felmelegedés következtében - tette közzé a Természetvédelmi Világszövetség (IUNC) jelentése. Az

A TERMÉSZETVÉDELMI VILÁGSZÖVETSÉG VÖRÖS KÖNYVE

IUCN által ebben az évben kiadott Vörös Könyv szerint kipusztulás fenyeget minden harmadik kételtől egyet, a világ túlevélű fáinak és emlőseinek egynegyedét és a madárfajok egynolcadát. A Vörös Könyv mintegy 40 ezer különféle fajt osztályoz a kipusztulásuk kockázata szerint és kutatható online adatbázist nyújt az eredményekről.

Az IUCN szerint a fajok eltűnésének legfőbb okozója az emberi tevékenység, elsősorban az élőhelyek megsemmisítése. A jegesmedvéket elsősorban a globális felmelegedés és a jégsapkák olvadása fenyegeti, mert a jeges környezethez szoktak hozzá, és táplálékyszerűségük az északi-sarkvidéki úszó jégtábláktól függ. Előrejelzések szerint a jegesmedvék száma 30 százalékkal fog csökkenni a következő 45 évben. A vízilovak száma a háború sújtotta Kongóban eközben 95 százalékkal csökkent. Az állatokat legnagyobb részt illegálisan vadásszák - húsként és állapocscsontjukért. A regionális konfliktusok és a politikai bizonytalanságok egyes afrikai országokban nehézségeket okoztak a térség sok lakosa számára, és az állatvilágra gyakorolt hatás szintén pusztító volt - állapította meg Jeffrey McNeely, az IUCN egyik vezető tudósa. Hasonlóan kipusztulás fenyegeti a sivatagi gazellákat, az óceáni cápákat és a mediterrán térségben élő növényvilág egy részét is. Az édesvízi halak szenvedték el a legdrámaibb számszerű csökkenést az élőhelyeiket károsító tevékenységek, az erdőirtás, a környezetszennyezés és a vízkiemelés révén. A Földközi-tenger környékén 252 helyi fajtának több mint a felét fenyegeti a kipusztulás - közölte az IUCN jelentése. A nedves területek és az édesvízi ökoszisztemek csökkenése károsan hat az emberiség élelmiszer- és a tiszta ivóvíz ellátására, és a higiéniai körülményekre is - figyelmeztetett a jelentés, hozzátéve, hogy a biológiai sokrétőséget a környezetvédők egyedül nem menthetik meg, a pusztulás megállításáért mindenki felelős. (AP)

BÁLNÁK A SKÓT PARTOKNÁL

Foundation környezetvédő szervezet igazgatója. A skótok egyébként nagyon örülnek a bálnák és a delfinek felbukkanásának, még akkor is, hogyha a vizek felmelegedése károkat is okozhat a cetféléknek.

A KÍNAI KÖRNYEZETI KÁROK

A környezeti károk évente 511 milliárd jüan, azaz 51 milliárd euró kárt okoznak Kínának, ami megfelel a hazai össztermék (GDP) 3,05 százalékának.

Ezen belül a vízszennyezés költségvetésének 286 milliárd jüanra, a légszennyezését pedig 219 milliárd jüanra tette egy erről szóló hivatalos jelentés.

„Ez azonban csak a jéghegy csúcsa - fűzött kommentárt az első 'Zöld Könyvben' nyilvánosságra hozott adatokhoz a kínai környezetvédelmi miniszterhelyettes. - Ez számításaink első eredménye. Számítási módszerünket még nem tekinthetjük véglegesnek.” Korábbi becslések a környezeti károkat a GDP 8-12 százalékára tették. Az idézett kalkuláció öt természeti erőforrást vesz figyelembe: a termőföldet, az ásványokat és nyersanyagokat, az erdőket, a vizet és a halállományt. Technikai okokból a pontosan definiált 20 különféle környezetszennyezési módnak csak a felét vették figyelembe a számítások során, és figyelmen kívül hagyták a talajvíz és a talaj szennyezettségének költségvetésait is. A jelentést az állami környezetvédelmi hivatal a SEPA és a nemzeti statisztikai hivatal állította össze. (APA/dpa)

„CSATORNA” AZ ÉSZAKI-SARK JEGÉN

Az idei meleg nyár és az elmúlt hónapok nagy viharai nyomán az északi sarki jégretegen rövid időre olyan hatalmas repedés keletkezett, hogy akár egy hajó is keresztül haladhat rajta egészen a Sarkig - közölte műholdfelvételek alapján az Európai Űrügynökség (ESA). Az ügynökség szerint az augusztus 23.

és 25. között készült felvételek alapján megállapítható, hogy "drámai" méretű - a brit szigetek területénél is nagyobb - repedések keletkeztek a Jeges-tenger, normális körülmények között egész évben befagyott vizén.

A repedés méreteit tekintve olyan terjedelmes volt, hogy egy hajó a Spitzbergáktól, vagy Észak-Szibériából indulva valószínűleg probléma nélkül elérhette volna az Északi-sarkot. - Ilyet eddig soha nem tapasztaltunk, bármilyen mértékben csökkent is a sarki nyár időszakában a jégreteg vastagsága - jelentette ki Mark Drinkwater az ESA munkatársa. Az őszi hidegek beköszöntével a tengerjege ismét hízni kezdett, a műholdfelvételen látott repedés lassan kezdett tűnni.

A jelenség mindenesetre megerősíteni látszik azokat a feltételezéseket, hogy a globális felmelegedés következtében észlelt szokatlan időjárás súlyos következményekkel jár az Északi-sark jégvilágára. Az olvadás nyomán jegesmedvék pusztulnak el, eddig ismeretlen szigetek bukkannak fel.

Amennyiben az éghajlati anomália folytatódik, a jelenleginél jóval hosszabb időn át lesz hajózható az Európát Ázsiával összekötő északi tengeri útvonal. Esetleg az is elképzelhető, hogy 10-20 éven belül a nyári olvadás idején a vállalkozó kedvűek a sarki vizeken hajózva is körbeutazhatják a Földet - mondta az ESA munkatársa.

ÖSSZEOMLÁS ELŐTT A TENGEREK ÉLŐVILÁGA

Ha a jelenlegi folyamatok tovább tartanak, 2048-ra a világ tengereinek biológiai állománya összeroppan - vélik amerikai kutatók. A tengeri élőhelyek pusztulása és a túlzott halászat nemcsak a tengeri katasztrófát idéző négy évtized múlva, hanem a tenger gyümölcseiből is lényegesen kevesebb jut majd az emberek asztalára. A szakemberek már az 1960-as évek óta vizsgál-

ják tudományos módszerekkel a tengerek állapotát, ezenkívül archiv adatok már ezer esztendeje rendelkezésre állnak a tengerekről, így ma már pontosan tudni lehet, hogy a tengerek élővilága drámaian megfogyatkozott, és a fajok 29 százaléka már most is végveszélyben van. Ha a pusztulási folyamat nem enyhül, akkor a tudósok szerint 2048-ra valamennyi tengeri faj végveszélybe kerül, ami azt is jelenti, hogy a halászat a mai maximális hozam tíz százalékára csökken. A megdöbbentő jelentés a világ egyik legrangosabb tudományos folyóiratában, a Science legutóbbi számában látott napvilágot. "Akár az apály előidézte vízterületeket vizsgáltuk, akár egész óceánokról szóló tanulmányokat elemeztünk, mindegyik ugyanaz a kétségbeejtő kép bontakozott ki a szemünk előtt. A különféle tengeri fajok kipusztulásával teljes ökoszisztémák mennek tönkre. Megdöbbentett, hogy ezek a folyamatok milyen erőteljesek, sosem gondoltuk volna, hogy ez lehetséges" - nyilatkozta Boris Worm, a jelentés elsőszámú szerzője. Miközben pusztul a tengeri élővilág, a tengerek biológiailag legyengülnek, és kevésbé képesek az öngyógyulásra, ha olyan sokk éri őket, mint a környezetszennyezés, a halászati kizsákmányolás vagy a globális felmelegedés - mutatott rá Worm. A szakemberek szerint azonban még nincs túl késő. Tengeri rezervátumok és tiltott zónák létrehozásával van remény az ókár négyeszes javulásra is. De a kimerült vízterületeken bizonyos fajok elharapózhatnak, járványok törhetnek ki, parti áradások történhetnek, és kártékony algásodás következhet be. A halászatból élő országok gazdasági katasztrófával kell, hogy szembenézenek - olvasható többek közt a kutatók Science-beli tanulmányában. (Reuters)

SZÉLERŐMŰ FELSŐZSOLCÁN

Felsőzsolcán a Simárd dűlőben a Felsőzsolca I. kavicsbánya területén, a 37.sz. főközlekedési út déli oldalán mintegy 750 millió forint beruházási költséggel megépült Magyarország legnagyobb szél erőműve.

A szél turbina tornya 105 m magas, háromszor magasabb mint egy 10 emeletes panelépület. A rotor átmérője 80 m, az általa befogott felület 6362 m². A Cervantes névre keresztelt szerkezet súlya 340 tonna, teljesítménye 1,8 MW, ami például fedezi Miskolc város teljes éjszakai közvilágításának fogyasztását, vagy Felsőzsolca és Onga teljes áramigényét.

A szél erőmű működését egy mikroprocesszor által vezérelt irányító egység ellenőrzi és szabályozza. Az irányító egység szenzorokkal biztosítja a berendezés optimális és biztonságos üzemelését. A rotorlapok üvegszál és szénaszál erősítésű epoxigyantából készültek. A fő tengely áttételen keresztül továbbítja az energiát a generátorhoz. A középfeszültségű transzformátor egy elkülönített helyiségben található. A szél erőmű középfeszültségű hálózatra csatlakozik.

A LAVI WAMIX Kft. 2 db egyenként 1,8 MW teljesítményű szél erőmű építésére előzetes környezeti hatástanulmány alapján ez év márciusban kapott környezetvédelmi engedélyt a Felügyelőségtől. Így hamarosan kezdődik a második turbina építése is.

Az elmúlt néhány évben érzékelhetően megnőtt Magyarországon is megújuló energia forrásoknak a hasznosítása. A jövőben pedig még a jelenleginél is nagyobb arányú felhasználása indokolt, ami persze nem csak és kizárólag a szél erőművek telepítését jelenti, habár pillanatnyilag szélenergia termeléssel lehet legolcsóbban megújuló energiaforrásokból energiát előállítani.

Magyarország megújuló energia-stratégiájának alakításánál a napenergia, a geotermikus energia, a vízenergia (elsősorban a már meglévő létesítményekre alapozva) és nem utolsósorban a biomasszában rejlő energia hasznosításának lehetőségére lehet építeni.

/s/

250 MILLIÁRD IVÓVÍZMINŐSÉG JAVÍTÁSRA

Nem tartható az ivóvíz-minőség javítására év végén lejáró európai uniós határidő, ezért Magyarország annak meghosszabbítását kérelmezi Brüsszelben - jelentette be Persányi Miklós környezetvédelmi és vízügyi miniszter a közelmúltban egy vízgazdálkodási konferencián.

Magyarország egy részén - főleg a Dél-Alföldön, Észak-Alföldön, Dél-Dunántúlon - összesen 250 milliárd forint értékű nemzeti ivóvízminőség javító fejlesztést kell megvalósítani, melyek a szigorúbb bór, nitrát, arzén, ammónium és bór határértékek betartatóságát célozzák. Ennek nyomán 2,5 millió ember csapvizének javul a vízminősége.

Részben pénzügyi, részben technikai okokra vezethető vissza a fejlesztések csúszása, amelyek pótlására a kormány három év haladékat kér az Európai Uniótól.

Persányi Miklós hangozta, hogy az ország előtt álló fejlesztések nélkül is a háztartások döntő hányada az uniós más országokban hozzáférhetőnél jobb minőségű, egészségesebb csapvizet kap.

A miniszter kitért arra is, hogy a lakosság egyre nagyobb arányban kapcsolódik a szennyvíz-hálózatra. A csatornázott magyarországi háztartások aránya 2004 végén 62,4 százalékot tett ki, ami az idei év végére 68 százalékra emelkedhet.

Az ivóvíz minőségéről és az ellenőrzés rendjéről szóló, 47/2005. (III.11.) Korm. rendelettel módosított 201/2001. (X.25.) Korm. rendelet 6. számú melléklete szerint Felügyelőségünk illetékességi területén lévő 459 településből összesen 88 kötelezett ivóvízminőség-javításra. 14 településen 2006. december 25-ig, további 74 településen pedig 2009. december 25-ig kellene az előírt ivóvízminőség-javítást megvalósítani.

Heves megyében a 119 település közül az ivóvíz minősége 24 községben nem felel meg az Európai Unió normáknak, illetve a fenti Kormányrendelet előírásainak. A megyei önkormányzat már 2003-ban elkészítette az ivóvízminőség-javító koncepciót és pályázatot nyújtottak be a NFT Pályázat Előkezdő Alapjára.

Az eredmény három nyertes tender, amelynek alapján megindulhattak a fejlesztések. Sirokban 575 millió forint, a Tisza-tó menti Tiszanánán, Hevesvezekényben, Sarudon, Újlőrincfalván és Poroszlón együttesen 366 millió forint, Gyöngyöspatán, Detken, Gyöngyöshalászon és Rózsaszentmártonban pedig összesen 490 millió forint használható fel az Európai Unió támogatásának köszönhetően az ivóvíz minőség javító beruházások megvalósítására.

Sirokban teljesen új vízbázis kialakítására kerül sor, a Tisza-tó mentén a víz magas arzéntartalmának csökkentése vált szükségessé, Gyöngyös környékén pedig a vas, mangán és ammónia eltávolítása érde-

kében sürgető a víztisztító rendszer korszerűsítése.

Borsod - Abauj - Zemplén megyében is Hasonló ivóvízminőség-javító program indul, ahol 357-ből 72 településen nem megfelelő minőségű az ivóvíz. A jelenleg folyó 293 millió forintos támogatással megvalósuló beruházás végén Harsány, Vatta és Csincse település ivóvize lesz egészségesebb. A munkálatokat ez év júliusában kezdték meg.

/s/

AUTÓMENTES NAP

SZEPTEMBER 22-ÉN HETEDIK ALKALOMMAL KERÜLT SOR AZ AUTÓMENTES NAP MEGRENDEZÉSÉRE. MISKOLC VÁROS HATSZOR VETT RÉSZT AZ ESEMÉNYEN. FELÜGYELŐSÉGÜNK – MINT EDDIG MINDEN ALKALOMMAL – MOST IS AKTÍVAN BEKAPCSOLÓDOTT A RENDEZVÉNYSOROZAT SIKERES LEBONYOLÍTÁSÁBA.

A szervezők a korábbi évektől eltérően a Hősök terén folyó építkezések miatt a rendezvény fő helyszínéül a Sportszarnok előtti teret választották. A Kazinczy utca belvárosi szakasza a Madarász Viktor utcától a Széchenyi utcáig, valamint a Szemere utca, Mindszent tér, Görgői utca Sportszarnokig terjedő szakaszát lezárták. Az előre megadott útszakaszon kizárólag a tömegközlekedési járművek közlekedhettek.

A Felügyelőség 24 órás mintákat vett a nitrogén-dioxid koncentráció, illetve szállópor mintát a 10 µm alatti (un. PM10) porkoncentráció meghatározása céljából a Görgøy út 12. illetve a Görgøy út 20. szám alatt. Az NO₂ mintavétel szeptember 15 és október 12. között, a PM10 mintavétel az autómentes napon és egy héttel azt követően történt. A mobil mérőállomással - megfelelő mintavételi hely hiányában - ez évben nem tudtunk részt venni a programban.

A normál forgalmú pénteki napok átlagos NO₂ koncentrációja 62,5 µg/m³ volt, ezzel szemben az autómentes napon 45,5 µg/m³ értéket mértünk, ez ~27%-kal kisebb értéket mutat.

A diagramból látható, hogy az autómentes napon a jelzett helyen alacsonyabb nitrogén-dioxid koncentráció volt mérhető, mint az egy héttel előtte, vagy a két héttel utána következő normál forgalmú pénteki napokon. A szállópor koncentráció 63 µg/m³ volt az autómentes napon és 92,0 µg/m³ a rákövetkező pénteki napon. E komponens tekintetében 31,5%-kal kisebb érték adódott.

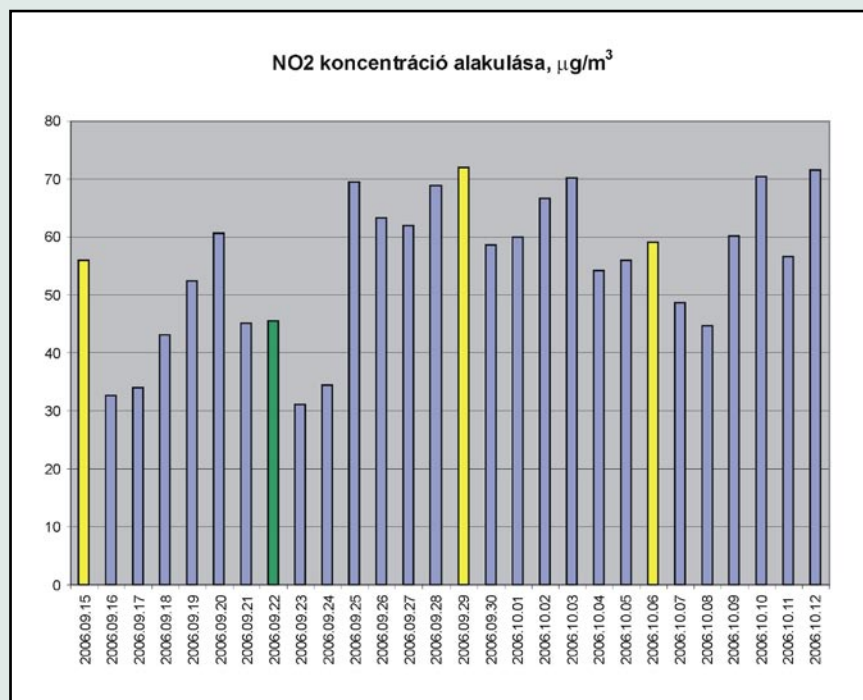
Az adatokat összehasonlítottuk a Búza téri mérőállomás autómentes napon és azt megelőző, illetve azt követő napokon mért adataival.

A Búza-téri mérési adatok alapján megállapítható, hogy az autómentes napon ott is alacsonyabb volt a vizsgált szennyezők koncentrációja, mint a megelőző, illetve a következő pénteken.

A felügyelőség 12 mérőállomásának mérési adatai mindkét komponens tekintetében azt mutatják, hogy az autómentes nap helyszínén tapasztalt lég-

szintű - légmozgás. Az autómentes napon 1,5 m/s volt az átlagos szélesség a vizsgált időszakban (09:00-15:00 között), amely másfélszerese volt a 15-én mért 1,0 m/s értéknek és 2,5 szerese a 29-én mért 0,6 m/s értéknek.

Összességében azt mondhatjuk, hogy a meteorológiai viszonyokban tapasztalható jelentős eltéré-

szennyezettség csökkenés jelentős részét az e napon az egész illetékességi területünkön tapasztalható alacsonyabb szennyezettségi szint eredményezte. Ehhez hozzájárult a szeptember 22-én tapasztalható - másik két vizsgált naptól jelentősen magasabb

szennyezettség miatt, nem lehet az alkalmazott vizsgálatokkal egzaktul kimutatni az autómentes nap légszennyezettségre gyakorolt hatásának mértékét.

*Uramné Lantai Katalin
osztályvezető*

A kerékpáros résztvevők egy csoportja

A felügyelőség csapata

TOVÁBB JAVULT SZINVA MINŐSÉGE

AUGUSZTUS KÖZEPÉN NYILVÁNOS VÍZVIZSGÁLATOT ÉS BEMUTATÓT RENDEZETT A MISKOLCI ÖKO-KÖR DIÁKOKBÓL, IRÁNYÍTÓ SZAKEMBEREKBŐL ÉS NEVELŐKBŐL ÁLLÓ LELKES CSAPATA A SZINVA KÖZELMÚLTBAN ÁTÉPÍTETT ÉS A MISKOLCIAK ÁLTAL AZONNAL MEGKEDVELT BELVÁROSI SZAKASZÁN, A SZINVA TERASZON..

A Miskolci ÖKO-KÖR-t több mint 10 éve, 1994-ben alapították, környezetvédelem szakos diákok és felnőtt szakemberek, Környezetvédő Diákok Baráti Köre néven. Tagságuk ma már 120 fő, közel fele részben felnőtt szakember (biológus, geológus, vegyészmérnök, erdőmérnök, környezetmérnök, orvos, pedagógus), köztük számos egyetemi hallgató, másik fele pedig középiskolás diákok. Alaptevékenységük környezeti nevelés, társadalmi tudat- és szemléletformálás. Fagus Stúdió néven környezetvédelmi oktatóközpontot tartanak fenn és működtetnek 1994-től, alapító tagjai a Környezetvédelmi Oktatóközpontok Országos Szövetségének. 1997-ben külföldi pályázati támogatással és helyi összefogással ökológiai bemutató területet alakítottak ki, ami a Kék Madár tanösvényen látogatható. 2001-ben Erdei Iskolát alapítottak Bükk-szentkereszten a Privát Fogadóban, amihez kapcsolódik a Holdviola Tanösvény és a IV. Béla Emlék-túra-útvonallal. Hitvallásuk: a környezeti nevelés megelőző környezetvédelem.

Már korábban is számos munkájuk kötődött Miskolc kisvízfolyásainak védelméhez (erről egy ízben országos konferenciát is szerveztek), a szennyvíz, szeméttől való megszabadításához, a Szinva szennyező forrásainak szisztematikus feltárásához, nem utolsósorban a hatóságok és a város felé hathatós intézkedések kieszközöléséhez. Nem kis szerepük volt abban, hogy Miskolc M.J. Város közgyűlése 2004-ben határozatba foglalt intézkedési tervet fogadott el a Szinva-patak szennyező forrásainak fokozatos felszámolására 2004 és 2008 között. Ami a legfontosabb, hogy ennek végrehajtására csaknem 350 millió forint forrást is biztosított.

A programban medertisztítás, iszapkotrás, illegális szennyvízbevezetések felszámolása, a vasgyári és bul-

gárföldi lakótelepi szennyvízbekötések megszüntetése, még meglévő egyesített csatornarendszerek szétválasztása, nem utolsósorban rendszeres vízminőség ellenőrző vizsgálatok végzése a Szinva kijelölt pontjain és a tápláló kisvízfolyások torkolatánál. Utóbbit a Miskolci ÖKO-KÖR végezte, szakmai alapossgal és nagy lelkesedéssel. A munka félidejéhez érkezett ezért is volt érdeklődésre számot tartó a bemutatóméréssel egybekötött beszámoló.

Paraméter	FELSŐHÁMOR		ÚJGYŐRI FŐTÉR		SAJÓ TORKOLAT ELŐTT	
	Mért érték	minősítés	Mért érték	minősítés	Mért érték	minősítés
Lev. hőm.(°C)	24,00		29,00		30,00	
víz hőm. (°C)	14,90		18,10		22,90	
Vez.kép.(µS/cm)	494,00	I.	602,00	II.	597,00	II.
pH	8,00	II.	8,50	II.	8,00	II.
oldott O ₂ (mg/l)	9,03	I.	14,40	III.	13,76	IV.
NH ₄ ⁺ (mg/l)	0,10	I.	0,10	I.	0,10	I.
NO ₂ ⁻ (mg/l)	0,025	II.	0,075	III.	0,025	II.
NO ₃ ⁻ (mg/l)	0,00	I.	0,00	I.	0,00	I.
PO ₄ ³⁻ (mg/l)	0,25	IV.	0,25	II.	0,10	III.

Balog Ákos a szervezet vezetője röviden úgy foglalta össze az eddigi eredményeket, hogy megszűntek az illegális szennyvízbevezetések, csökkentek az alkalmi személtelrakó helyek. A Szinva ismét él, vize tiszta, élővilága visszanyerte sokféleségét és a patak teljes hosszán eredményesen horgászható. Még rövidebben: az eddig végzett revitalizációs munka eredményes.

Az ez évi vizsgálatok minden eddiginél jobb eredményt, jobb vízminőséget mutatnak a teljes vizsgált Szinva szakaszon. Az alábbi táblázatban Három vizsgálati pont július 8-án végzett vizsgálatok eredményét foglalja össze.

A vizsgálati eredmények azt mutatják, hogy a Szinva vízminősége felsőhámmornál a vizsgált mutatók tekintetében – az ortofoszfát tartalmat kivéve – I-II. osztályú, jó minőségű, amely a torkolati szakaszig sem romlik számottevően. Meg kell jegyezni, hogy a torkolatnál oldott oxigén tartalom tekintetében a IV. osztályú vízminőség a rendkívül magas oldott oxigén tartalom, a 100 % feletti telítettség miatt van. Ezt a jelenséget a torkolati szakaszon a magas fitoplankton állomány fotoszintetikus oxigén termelése okozza.

A kémiai vízminőség mellett a biológiai vizsgálatok is javuló vízminőséget jeleznek minden vizsgált szakaszban. Az elmúlt évben a Vasgyári útnál a nyári mintavétel alkalmával a gyűjtés során egy kecskerákot (*Astacus leptodactylus*) is fogtak, ami indikációs pontértéke alap-

ján az érzékenyebb állatcsoportok közé sorolható, és az eddigi vizsgálatok alkalmával egyedül a Waldorf iskolánál volt kimutatható (2004-ben). Ez a tény mindenképpen a kedvezőbb vízminőségi viszonyok kialakulását jelzi.

Az idei vizsgálatok eredményeinek részletes kiértékelése még nem készült el, de a következő, tavaszi lapszámunkban a vizsgálatok részletes ismertetésére visszatérünk.

/Sallai/

Mintavétel biológiai vizsgálatra

A kecskerák is a javuló vízminőséget jelzi

ÚJ KÖR-KÉP

**AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI KÖRNYEZETVÉDELMI,
TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG LAPJA**

SZERKESZTŐSÉG: MISKOLC, MINDSZENT TÉR 4. • TELEFON: 46/517-300

FŐSZERKESZTŐ: SALLAI FERENC • FELELŐS KIADÓ: PINTÉR ISTVÁN